

Foreløpig materiale for inntektsoppgjørene 1972

Rapport nr. 1, 1971

fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene

Oslo, 27. oktober 1971

Innhold

Avsnitt 1.	Lønnsutviklingen i senere år	3
Avsnitt 2.	Utviklingen i disponibel realinntekt	11
Avsnitt 3.	Konsumprisutviklingen i de senere år	22
Avsnitt 4.	Utviklingen i konkurranseevnen	29
Avsnitt 5.	Anslag på konsumprisindeksen for månedene oktober, november og desember 1971	38
Avsnitt 6.	Det internasjonale konjunkturbilde	39
Avsnitt 7.	Anslag for utviklingen i pris- og inntektsbestemmende faktorer for 1971 og 1972 og foreløpige beregninger ved hjelp av PRIM	42

Til Lønns- og prisdepartementet

I forståelse med Lønns- og prisdepartementet og de organisasjoner som er representert i Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene, legger Utvalget hermed fram foreløpig materiale til bruk under forberedelsene til det kommende inntektsoppgjør. Utvalget vil legge fram en revidert og mer utførlig rapport senere, antakelig i begynnelsen av februar 1972, så snart nasjonalregnskapstall for 1971 er blitt tilgjengelige.

I denne foreløpige rapport har Utvalget samlet en del tall og beregninger av den type som vanligvis er å finne i Utvalgets rapporter. Foruten statistikk for tidligere år inneholder rapporten anslag for 1971 og visse prognoser for 1972, mens utsiktene for 1973 ikke er drøftet.

En understreker at alle beregninger er mer usikre enn vanlig, fordi en på det nåværende tidspunkt bare har hatt mangelfulle statistiske opplysninger om 1971 å bygge på. En peker videre på at teksten i de fleste avsnitt med hensikt er gjort knapp, idet en for å spare tid stort sett har nøyd seg med nødvendige tekniske kommentarer og ellers har valgt å la tallene tale for seg selv uten vurdering fra Utvalgets side. Av begge disse grunner vil Utvalget tilrå at rapporten ikke blir offentliggjort, men tilstillet partene i inntektsoppgjøret som fortrolig dokument.

Som rådgivere for Utvalget med møterett har deltatt direktør Hans Bjaaland, Norsk Arbeidsgiverforening, cand.oecon. Øistein Gulbrandsen, Landsorganisasjonen i Norge, konsulent Roger Gunnarson, Finansdepartementet, konsulent Trygve Kaldahl, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, byråsjef Bernhard Nestaas, Lønns- og prisdepartementet og forsker dr. Vidar Ringstad, Statistisk Sentralbyrå.

Oslo, 27. oktober 1971

Odd Aukrust

Odd Aukrust
formann

Ingolf Hæreid

Ingolf Hæreid

Birger Larsen

Birger Larsen

Paul M. Dalberg

Paul M. Dalberg

Jøn Rikvold

Jøn Rikvold

Knut Skipenes

Knut Skipenes

Lars Aarvig

Lars Aarvig

Avsnitt I: Lønnsutviklingen i senere år.

1. Lønnsutviklingen for hovedgrupper.

Lønnsøkningen i industrien i de to siste år har vært uvanlig sterk. Fra 1969 til 1970 steg den gjennomsnittlige timefortjeneste for voksne industriarbeidere med 12.2%.

Fra 1970 til 1971 ser det ut til at den gjennomsnittlige timefortjeneste vil stige med 13.0%. Fra 1. halvår 1970 til 1. halvår 1971 steg denne timefortjenesten med 15.2%. Da tariffrevisjonen i 1970 slo ut med en halvpart i 2. kvartal 1970, må en imidlertid regne med en noe svakere stigningstakt i 2. halvår 1971. Mens timefortjenesten gjennomsnittlig steg med 7.5% pr. år i tidsrommet 1960-1965 utgjorde stigningen 9.0% pr. år i tidsrommet 1965-1970.

Da arbeidslønnen både er inntekt for lønnsuttagerne og utgift eller produksjonskostnad for bedriftene, trenger en flere lønnsbegrep for å beskrive lønnsutviklingen. I tabell la er det gitt en oversikt over utviklingen i den gjennomsnittlige timefortjeneste for voksne industriarbeidere såvel eksklusive som inklusive betaling for helge- og feriedager samt inklusive både betalingen for helge- og feriedager og arbeidsgiveravgiftene til trygdene. Det siste lønnsbegrep er det mest relevante når det gjelder å beskrive utviklingen i lønnskostnadene. Dessuten har man beskrevet utviklingen ved hjelp av beregnet årslønn. Dette lønnsbegrep fremkommer ved å multiplisere gjennomsnittlig timefortjeneste inklusive betaling for helge- og feriedager med antall faktisk arbeidete timer i året. Beregnet årslønn inkluderer ikke dagpenger under sykdom, idet disse ytelsene utbetales av trygdekontorene og derfor ikke kommer med i bedriftenes lønningsregnskaper.

Beregnet årslønn for industriarbeidere viser en stigning på 10.7% fra 1969 til 1970, mens den gjennomsnittlige timefortjeneste inklusive betaling for helge- og feriedager steg

med 11.8%. Når den beregnede årslønn steg svakere enn timefortjenesten, skyldes dette en nedgang i antall faktisk arbeidete timer, først og fremst p.g.a. lengere sykefravær. For det lengere sykefravær utbetales det dagpenger som tilsvarer 90% av netto arbeidsinntekt. I de to foregående år steg beregnet årslønn svakere enn timefortjenesten først og fremst p.g.a. arbeidstidsforkortelsen pr. 1. juli 1968. Fra 1970 til 1971 antas beregnet årslønn å ville stige med 12.2%, idet det fortsatt er regnet med nedgang i antall arbeidete timer.

Lønnskostnadene pr. timeverk eller gjennomsnittlig timefortjeneste inklusive betaling for helge- og feriedager og arbeidsgiveravgiftene til trygdene steg med 12.4% fra 1969 til 1970. Fra 1970 til 1971 antas lønnskostnadene pr. timeverk å ville stige med 15.3%, idet arbeidsgiveravgiftene til folketrygden stiger langt sterkere enn den direkte lønn. Det har dessuten funnet sted en oppjustering av arbeidsgiverpremiene til sykelønnsordningen mellom L.O./N.A.F.

I bygg- og anleggsvirksomhet steg den gjennomsnittlige timefortjeneste eksklusiv betaling for helge- og feriedager med 10.1% fra 1969 til 1970 eller noe svakere enn i industrien. Beregnet årslønn viste samtidig en stigning på 9.3% og lønnskostnadene pr. timeverk en stigning på 9.9%. Fra 1970 til 1971 antas den gjennomsnittlige timefortjeneste å ville stige med ca. 9.7%, beregnet årslønn med ca. 8.3% og lønnskostnadene pr. timeverk med ca. 10.6%.

I varehandelen steg den gjennomsnittlige månedsfortjeneste med 11.6% fra mars 1970 til mars 1971. Fra 16. august 1971 ble det gitt et indekstillegg på kr. 80,- pr. måned til alle som var lønnet med kr. 1.500,- pr. måned eller mer. Dette tilsvarer et tillegg på ca. 3.5% på gjennomsnittsfortjenesten pr. 1. mars 1971. Varehandelen har dessuten hatt tariffrevisjon i år. Fra 16. oktober ble høyeste minstelønnsats hevet med kr. 200,- pr. måned og de personlige lønninger utover høyeste minstelønnsats med kr. 140,- pr. måned. Fra 16. oktober 1972 skal høyeste minstelønnsats heves ytterligere

med kr. 100,- pr. måned og de personlige lønninger med kr. 70,-. Fra 1970 til 1971 antas det at lønnskostnadene i varehandelen vil stige med ca. 14%.

I sjøfarten steg fortjenesten for voksne sjømenn i underordnet stilling med gjennomsnittlig 37.4% fra mars 1970 til mars 1971 og for befalet med 34.5%. Denne stigningen skyldes bl.a. indeksoppgjør med virkning fra 1. august 1970 og tariffrevisjonen høsten 1970. Fra 1970 til 1971 antas lønnskostnadene pr. årsverk i sjøfarten å ville stige med 31%.

En framstilling av lønnsutviklingen for statsansatte vil bli ettersendt(jfr. avsnitt 2).

Tabell 1 a. Lønnsutviklingen for voksne arbeidere i industrien (gjennomsnitt for menn og kvinner).

		1965	1965	1967	1968	1969	1970	1971 ¹⁾
Gjennomsnittlig timefortjeneste ekskl. for helgedager og feriepenger	øre	862	926	998	1081	1183	1327	1500
Stigning fra foregående år	%		7.4	7.8	8.3	9.4	12.2	13.0
Indirekte personalkostnader i prosent av gjennomsnittlig timefortjeneste ekskl. betaling for helgedager:								
Betaling for helgedager	%	2.7	2.3	2.9	3.4	3.3	2.9	3.1
Feriepenger	%	9.5	9.5	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0
Arbeidsgiveravgiftene til trygdene	%	10.1	10.9	12.6	13.4	14.8	15.4	17.8
Gjennomsnittlig timefortjeneste inkl. betaling for helgedager og feriepenger	øre	967	1035	1127	1226	1340	1498	1697
Stigning fra foregående år	%		7.0	8.9	8.8	9.3	11.8	13.3
Gjennomsnittlig timefortjeneste inkl. betaling for helgedager, feriepenger og arbeidsgiveravgiftene til trygdene	øre	1054	1136	1252	1371	1515	1703	1964
Stigning fra foregående år	%		7.8	10.2	9.5	10.5	12.4	15.3
Stigning i beregnet årslønn (ekskl. sykepenger) fra foregående år	%		6.2	8.0	5.8	6.0	10.7	12.2

1) Anslag for 1971

2. Lønnspredningen.

Under tariffrevisjonen i 1970 ble det gitt større lavtlønns-tillegg enn ved tidligere revisjoner. Lavtlønnsstillegget ble fordelt bransjevis etter det gjennomsnittlige lønnsnivå for menn i den enkelte bransje i forhold til industriens gjennomsnitt. Bransjer med et lønnsnivå på 77.9% eller lavere av industriens gjennomsnitt fikk det største lavtlønns tillegg på 45 øre pr. time. Med stigende fortjenstenivå ble lavtlønnsstillegget nedtrappet slik at det utgjorde 6 øre pr. time for bransjer med et lønnsnivå mellom 100.0 og 114.9% av industriens gjennomsnitt. Gjennomsnittlig slo lavtlønns-tillegget ut med en lønnsøkning på 13 øre pr. time for menn og 22 øre pr. time for kvinner. Det ble dessuten ført forhandlinger om et ekstra lavtlønns tillegg i en del bransjer som hermetikkindustrien, kjøttindustrien, margarinfabrikkene og bakeriene. Disse forhandlinger førte til ekstra tillegg som varierte fra 15 øre til 40 øre pr. time. Det generelle lønns-tillegget i 1970 som ble gitt alle voksne arbeidere, utgjorde 80 øre pr. time. Dette tilsvarte selvsagt en større prosentvis lønnsforhøyelse for de lavere enn for de høyere lønnede. Lønnsstilleggene i 1970 ble gitt med virkning fra 9. mai. Disse tilleggene slo derfor helt ut i lønnsstatistikken for 3. kvartal 1970.

Utviklingen i det relative lønnsnivå for voksne menn fra 3. kvartal 1969 til 3. kvartal 1970 fremgår av tabell lb. Lavtlønnsbransjene finner man innen nærings- og nytelsesmiddelindustrien, tekstil- og bekledningsindustrien, visse deler av treindustrien og den mineralbearbeidende industri og i transportsektoren. Statistikken viser at plasseringen av lavtlønnsfagene ikke har endret seg mye fra 1969 til 1970.

Sammenligner man lønnsnivået etter tariffrevisjonen i 1970, dvs. i 3. kvartal, med lønnsnivået i 3. kvartal 1969, har garverier og lærfabrikker bedret sin relative plassering med 5 ^{enheter} prosent- hermetikkindustrien med 4 prosent^{er} og konserverfabrikkene, trikotasjefabrikkene og

enhet
rutebilselskapene med 1 prosent. På den annen side har filet- og fryseribedriftene, bryggeriene og konfeksjonsfabrikkene tapt terreng med 3% enheter, bakeriene og skofabrikkene med 2% enheter, og kjøttindustrien, sildoljefabrikkene, møller, sjokoladefabrikker, lærvare- og sportsartikkelfabrikker, møbelindustrien og teglverk med 1% enhet. Disse forandringene opp eller ned som også kan skyldes tilfeldige forhold, endrer imidlertid ikke bildet av bransjenes relative plassering i lønnsbildet. Dette bildet var i 3. kvartal 1970 omtrent det samme som i 1967 og etter tariffrevisjonen i 1963.

Da lønnsstatistikken for arbeidere i industrien for 3. kvartal 1971 ennå ikke foreligger, er bransjenes relative plassering i lønnsbildet i 1971 beregnet på grunnlag av statistikken for 2. kvartal. På grunn av sesongvariasjonene er bransjenes relative lønnsnivå også beregnet for 2. kvartal 1970. Tallene for de typiske helkontinuerlige skiftbransjene er imidlertid ikke helt sammenlignbare i disse 2 kvartalene fordi påsken falt i 1. kvartal i 1970 og i 2. kvartal i 1971. Med disse reservasjoner føyer tallene for 2. kvartal 1971 seg pent inn i bildet for bransjenes relative plassering i lønnsbildet i tidligere år.

Tabell 1 b: Bransjevis oversikt over det relative lønnsnivå¹⁾ i 3. kvartal 1963 til 2. kvartal 1971.

Voksne menn i industrien = 100

	3.kv. 1963	3.kv. 1965	3.kv. 1967	3.kv. 1968	3.kv. 1969	3.kv. 1970	2.kv. 1970	2.kv. 1971
Voksne menn:								
Bergverk	108	109	113	110	109	106	110	108
Industri ialt	100	100	100	100	100	100	100	100
herav:								
Kjøttindustri	94	93	95	100	97	96	94	93
Konserverfabr.	85	83	86	87	85	86	83	82
Filet- og fryseribedr.	102	97	100	100	98	95	99	94
Hermetikkfabr.	78	78	81	83	80	84	81	81
Sildoljefabr.	94	96	97	96	96	95	87	89
Margarinfabr.	95	92	90	89	92	92	89	90
Møller	92	92	92	91	90	89	90	89
Bakerier	95	92	90	95	94	92	93	90
Sjokoladefabr.	106	102	100	101	97	96	95	93
Bryggerier	93	91	94	94	95	92	94	93
Tobakksfabr.	97	92	92	93	90	90	89	87
Tekstilfabr.	87	87	88	87	87	87	86	85
Trikotasjefabr.	88	86	87	86	88	89	89	-
Konfeksjonsfabr.	94	92	92	92	92	89	89	88
Garverier og lærfabr.	94	94	92	92	90	95	88	87
Lærvarer- og sports- art.fabr.	98	99	95	90	91	90	92	89
Skofabrikker	96	95	94	94	93	91	90	88
Trelastbruk	88	88	87	88	88	88	88	87
Trevarefabr.	103	102	102	101	100	100	100	97
Møbelindustri	91	92	93	94	95	94	92	90
Papirindustri	98	98	96	96	95	99	97	100
Wallboardfabr.	101	99	97	96	94	98	96	98
Eskefabrikker	104	106	103	103	103	101	100	100
Papirvarefabr.	104	99	100	103	104	100	100	96
Bokbinderier	105	105	105	103	106	104	104	102
Boktrykkerier	114	113	111	113	114	111	110	108
Litotrykkerier	110	108	110	112	114	110	111	109

1) Beregnet på grunnlag av gjennomsnittlig timefortjeneste eksklusive betaling for helligdager og feriepenger.

Tabellen fortsetter

	3.kv. 1963	3.kv. 1965	3.kv. 1967	3.kv. 1968	3.kv. 1969	3.kv. 1970	2.kv. 1970	2.kv. 1971
Sprengstoffindustri	105	102	98	98	99	99	102	103
Gummivarefabr.	101	100	99	98	96	96	94	95
Maling- og lakkind.	95	93	94	94	95	94	101	99
Plastindustri	-	95	92	93	93	96	96	95
Oljemøller og fett- raffinerier	102	96	95	95	94	99	95	99
Teglverk	92	89	92	91	91	90	88	87
Fajanse/porselensind.	99	101	100	102	101	98	98	97
Glassverk	101	100	98	96	94	97	96	95
Sement- og lett- betongsind.	108	112	114	113	111	113	113	109
Stenindustri	96	100	101	103	106	103	103	100
Mineralind.	98	103	105	101	102	102	100	100
Betongvarefabr.	106	107	108	106	106	104	105	101
Elektrokj.ind.	101	98	97	96	96	98	99	103
Jern- og metallind.	103	105	105	105	105	104	105	104
Bilverksteder	101	100	98	100	98	96	97	95
Karosserifabr.	102	106	105	105	102	99	101	98
Radiofabr.	107	102	101	100	101	100	105	102
Gullsmedfirmaer							104	99
Byggevirksomhet	121	122	123	123	120	118	123	119
Anleggsvirksomhet	159	161	154	147	153	143	147	145
Landtransport	92	91	88	92	90	90	90	90
herav: Rutebilselskaper	-	89	85	88	87	88	88	88
Voksne kvinner								
Industri ialt	69.8	72.0	74.3	74.9	74.6	75.2	74.3	75.4

Avsnitt 2. UTVIKLINGEN I DISPONIBEL REALINNTÉKT

I rapport nr. 2, 1970, fra Det tekniske beregningsutvalg, ble det utført beregninger over utviklingen i disponibel realinntekt for enkelte grupper lønnstakere og trygdede i perioden 1959-1971. Ut fra oppgaver over den faktiske utvikling i lønninger og priser i 1970 og revidert anslag for 1971, har en i dette avsnitt ajourført beregningene.

Utvalget har også tatt opp arbeidet med tilsvarende beregninger for enkelte grupper statsansatte. Disse grupper har bl.a. hatt spesielle ordninger for beregning av pensjons- og trygdeavgifter, spesielle kompensasjonsoppgjør i forbindelse med omlegging av disse ordninger m.v. Utvalgets arbeid med beregningene over utviklingen i disponibel realinntekt for disse grupper har derfor ikke latt seg fullføre samtidig med det øvrige materiale som legges fram i denne rapport. Tallmaterialet for de statsansatte vil bli ettersendt så snart det er ferdig bearbeidet.

De beregninger som er fullført gjelder følgende grupper personer:

- a) Lønnstakere med inntekt i 1971 på 20 000 kroner, 26 000 kroner, 32 000 kroner og 38 000 kroner, der inntekten før skatt fram til og med 1970 forutsettes å ha utviklet seg som gjennomsnittlig årslønn for voksne industriarbeidere etter NAF's statistikk. Fra 1970 til 1971 forutsettes inntektsutviklingen å falle sammen med utvalgets anslag for stigningen i den gjennomsnittlige årslønn for industriarbeidere.
- b) Lønnstakere med inntekt i 1971 på 48 000 kroner, 70 000 kroner og 100 000 kroner, der inntekten før skatt til og med 1970 forutsettes å ha utviklet seg

seg som gjennomsnittlig månedslønn for funksjonærer, etter NAF's statistikk. Fra 1970 til 1971 er det lagt til grunn at inntekten utvikler seg i samsvar med utvalgets anslag for stigningen i gjennomsnittlig årslønn for industriarbeidere.

- c) Trygdet ektepar med alderstrygd/grunnpensjon i folketrygden. Inntekt 13 850 kroner i 1971.

For gruppene under pkt. a og b er beregningene utført for enslige inntektstakere og for inntektstakere som forsørger ektefelle og henholdsvis 2 og 4 barn under 17 år. Disponibel realinntekt beregnes ved at en trekker inntektsskatter og trygdepremier fra i inntekten, samtidig som en for barnefamilier legger barnetrygden til. Den resterende nominelle inntekt deflateres med konsumprisindeksen. Hovedresultatet av beregningene går fram av tabell 2 a. Utviklingen i de viktigste av de komponenter som inngår i beregningene er vist i tabellene 2 b og 2 f.

Tabell 2 b viser utviklingen i inntekt før skatt, mens tabell 2 c viser utviklingen når skatter og trygdepremier er trukket fra og barnetrygden er plussert på. Tabell 2 d viser utviklingen i barnetrygden, mens bevegelsen i konsumprisindeksen går fram av tabell 2 e. Endelig har en i tabell 2 f gjengitt de beregnede skatter og trygdepremier fra trukket barnetrygd på indeksform. I tabellen er det ikke tatt med tall i de tilfelle hvor barnetrygden er større enn skatter og trygdepremie. I rapport nr. 2, 1970, vedlegg D, er det gjort nærmere rede for de generelle forutsetninger denne type beregninger bygger på. Spesielt vil en minne om at en ved beregningene bare har tatt hensyn til minstefradraget ved inntektsansettelsen. Det er

således ikke tatt hensyn til endringer i reglene for inntektsansettelsen på annet hold. Valget av dårligste reduksjonstabell innebærer videre at beregningene fram til og med 1970 på dette punkt bare gjelder for skattytere som bor i kommuner som anvendte dette skattøre.

Tabell 2a. UTVIKLINGEN I DISPONIBEL REALINNTEKT 1959 - 1971 (1959 = 100)

	INNTEKT CA. 20.000 KR. I 1971			INNTEKT CA. 26.000 KR. I 1971			INNTEKT CA. 32.000 KR. I 1971			INNTEKT CA. 38.000 KR. I 1971		
	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.
	1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	101.9	101.8	101.5	101.5	101.5	101.3	102.2	102.2	101.9	102.3	102.2	102.0
1961	103.8	104.3	103.6	103.5	104.0	103.5	104.0	104.3	103.9	104.6	104.2	104.4
1962	107.7	108.4	107.0	107.6	108.2	106.9	108.1	108.6	107.4	107.0	105.9	106.7
1963	111.0	112.7	112.6	110.8	112.1	112.1	111.2	111.9	112.3	109.7	108.6	111.0
1964	112.5	113.4	112.7	112.3	113.1	112.4	110.7	111.7	111.2	111.2	110.2	111.8
1965	119.0	121.7	123.2	118.7	120.9	119.8	116.7	117.9	118.3	117.0	116.1	118.6
1966	123.1	124.6	124.0	122.6	123.9	122.0	120.4	120.8	120.6	118.0	117.2	119.4
1967	124.1	127.1	129.8	122.5	125.0	125.7	122.0	122.3	124.9	119.7	119.3	124.0
1968	127.1	130.1	132.8	125.5	128.1	128.8	125.3	125.1	128.4	122.8	122.1	127.5
1969	131.2	134.1	136.3	129.4	131.9	132.5	127.9	128.0	131.5	125.8	125.1	131.0
1970	141.3	142.4	151.9	137.1	137.1	145.4	132.4	133.3	140.7	128.6	128.4	135.2
1971	146.9	146.3	153.4	140.2	140.4	146.9	135.8	135.6	141.5	131.3	130.6	136.2

14

	INNTEKT CA. 20.000 KR. I 1971			INNTEKT CA. 26.000 KR. I 1971			INNTEKT CA. 32.000 KR. I 1971			INNTEKT CA. 38.000 KR. I 1971		
	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.	ENSLIG	EKTEP. M/ 2B.	EKTEP. M/ 4B.
1959-1971	3.3	3.2	3.6	2.9	2.9	3.3	2.6	2.6	2.9	2.3	2.3	2.6
1966-1971	3.6	3.3	4.4	2.7	2.5	3.8	2.4	2.3	3.2	2.2	2.2	2.7
1968-1971	4.9	4.0	4.9	3.8	3.1	4.5	2.7	2.7	3.3	2.2	2.3	2.2
1969-1971	5.8	4.4	6.1	4.1	3.2	5.3	3.0	2.9	3.7	2.2	2.2	2.0
1969-1970	7.7	6.1	11.4	6.0	3.9	9.8	3.5	4.1	7.0	2.2	2.6	3.2
1970-1971	4.0	2.7	1.0	2.2	2.4	1.0	2.5	1.7	0.6	2.1	1.8	0.8

Tabell 2a. forts. UTVIKLINGEN I DISPONIBEL REALINNTEKT 1959- 1971 (1959 = 100)

	Inntekt ca. 48.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 70.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 100.000 kr. i 1971			Trygdet ektepar. Inntekt 13850 kr i 1971
	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	102.7	102.4	102.7	102.5	102.3	102.2	102.0	101.8	101.7	99.5
1961	104.9	104.3	105.5	103.8	103.4	103.2	102.5	102.4	102.1	108.4
1962	106.7	105.9	108.1	104.3	103.6	103.1	100.0	100.8	100.4	126.4
1963	108.1	107.7	110.6	106.2	105.6	105.4	101.5	101.5	101.5	129.6
1964	106.8	106.9	109.5	103.8	103.4	103.4	98.0	98.4	98.5	138.2
1965	110.0	111.1	114.2	107.1	108.5	109.3	102.9	104.8	106.0	142.6
1966	113.9	114.8	117.5	110.4	111.5	111.6	105.9	107.2	108.0	153.1
1967	114.0	114.0	118.0	110.4	111.5	112.5	107.0	109.4	110.7	145.2
1968	118.1	118.1	121.0	115.2	115.4	115.9	113.0	115.0	115.6	185.8
1969	120.6	120.8	124.4	116.8	117.4	117.7	114.8	116.0	116.8	205.0
1970	121.0	123.1	125.0	118.8	122.5	121.2	121.0	126.6	125.0	220.2
1971	123.4	125.3	127.0	118.0	122.0	120.1	117.4	122.8	121.0	240.4

	Inntekt ca. 48.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 70.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 100.000 kr. i 1971			Trygdet ektepar
	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	
1959-1971	1.8	1.9	2.0	1.4	1.7	1.5	1.3	1.7	1.6	7.5
1966-1971	1.6	1.8	1.6	1.3	1.8	1.5	2.1	2.8	2.3	9.4
1968-1971	1.5	2.0	1.4	0.8	1.9	1.2	1.0	2.2	1.5	9.0
1969-1971	1.1	1.8	1.1	0.5	2.0	1.0	1.1	2.9	1.8	8.3
1969-1970	0.3	1.9	1.2	1.6	4.4	3.0	5.3	9.2	7.0	7.4
1970-1971	2.0	1.8	0.9	-0.6	-0.4	-0.8	-3.0	-3.0	-3.2	9.2

Tabell 2b. Utviklingen i inntekt før skatt 1959 - 1971
(1959 = 100).

	<u>Trygdede ektepar</u>	<u>Industriarbeidere</u>	<u>Funksjonærer</u>
1959	100.0	100.0	100.0
1960	100.0	103.0	103.7
1961	111.3	108.4	109.9
1962	136.8	119.2	120.1
1963	143.9	125.9	126.4
1964	162.2	136.3	134.5
1965	180.4	149.2	144.6
1966	193.5	158.6	156.2
1967	231.9	170.8	168.3
1968	253.4	181.2	179.8
1969	288.7	192.3	190.6
1970	342.8	213.1	208.4
1971	396.6	238.7 237,6	233.4 229,9

Tabell 2c. UTVIKLINGEN I NOMINELL DISPONIBEL INNTEKT 1959 - 1971 (1959 = 100)

	Inntekt ca. 20.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 26.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 32.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 38.000 kr. i 1971		
	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.	Enslig	Ektep.	Ektep.
	m/ 2b.	m/ 4b.		m/ 2b.	m/ 4b.		m/ 2b.	m/ 4b.		m/ 2b.	m/ 4b.	
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	102.2	102.2	101.8	101.8	101.9	101.6	102.6	102.5	102.3	102.7	102.5	102.4
1961	106.7	107.2	106.5	106.4	106.9	106.4	106.9	107.2	106.8	107.5	107.1	107.3
1962	116.6	117.3	115.9	116.5	117.1	115.7	117.0	117.5	116.3	115.8	116.7	115.5
1963	123.3	125.1	125.0	123.0	124.5	124.5	123.5	124.3	124.7	121.8	120.6	123.3
1964	132.0	133.0	132.2	131.8	132.7	131.9	129.9	131.1	130.5	130.5	129.3	131.2
1965	145.5	149.8	150.6	145.1	147.9	146.5	142.7	144.1	144.6	143.1	141.2	145.0
1966	155.5	157.4	156.7	154.9	156.6	154.2	152.2	152.7	152.4	149.1	148.1	151.0
1967	167.8	167.9	171.4	161.7	165.1	166.0	161.0	161.4	164.9	159.0	157.5	163.7
1968	173.5	177.5	181.2	171.3	174.9	175.7	171.0	170.7	175.3	167.6	166.6	174.0
1969	184.6	188.8	191.9	182.1	185.7	186.5	180.0	180.2	185.1	177.1	176.1	184.4
1970	219.3	221.5	236.3	213.4	213.4	226.3	206.1	207.4	218.9	200.1	199.8	210.3
1971	242.4	241.4	253.2	231.4	231.6	242.3	224.1	223.7	233.5	216.6	215.6	224.8

Tabell 2c. forts. UTVIKLINGEN I NOMINELL DISPONIBEL INNTEKT 1959 - 1971 (1959 = 100)

	Inntekt ca. 48.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 70.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 100.000 kr. i 1971		
	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	102.0	102.7	103.1	102.0	102.6	102.5	102.2	102.2	102.0
1961	107.2	107.2	108.4	106.7	106.3	106.1	105.4	105.3	105.0
1962	115.5	114.7	117.0	112.0	112.2	111.6	108.2	109.1	108.7
1963	120.1	119.6	122.3	117.0	117.3	117.1	112.7	112.7	112.9
1964	125.3	125.4	128.4	121.8	121.5	121.3	114.2	115.4	115.6
1965	134.5	135.8	139.6	131.0	132.7	133.6	125.0	126.1	129.7
1966	144.0	145.1	148.5	139.5	140.0	141.0	133.7	135.5	136.5
1967	150.6	151.7	157.0	145.7	147.2	148.5	142.4	144.5	146.1
1968	161.1	161.2	166.4	157.2	157.6	158.1	155.5	156.0	157.8
1969	169.8	170.0	175.1	164.5	165.2	165.6	161.6	163.3	164.3
1970	188.3	191.6	195.0	184.0	190.6	189.5	188.2	197.0	194.4
1971	203.6	206.8	209.7	194.9	201.4	198.2	193.7	202.7	199.6

Tabell 2d. Utviklingen i barnetrygd. (Kr.)

	<u>2 barn</u>	<u>4 barn</u>
1959-1962	360	1080
1963-1966	400	1500
1967	463	1850
1968	500	2000
1969	550	2150
1970	2000	6200
1971	2000	6200

Tabell 2e. Utviklingen i konsumprisindeksen. (1959 = 100)

1959	100,0	1966	126,4
1960	100,3	1967	132,0
1961	102,9	1968	136,6
1962	108,3	1969	140,8
1963	111,1	1970	155,7
1964	117,4	1971	165,2 ¹⁾
1965	122,4		

1) Anslag

Tabell 2f. SKATTER OG TRYGDEPREMIER IALT 1959 = 100

	Inntekt ca. 20.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 26.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 32.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 38.000 kr. i 1971		
	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.
1959	100.0	100.0		100.0	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	105.6	110.1		106.8	111.6		104.6	106.7	122.6	104.3	106.4	113.7
1961	113.1	117.2		113.7	118.1		112.5	115.3	145.2	110.6	115.5	123.3
1962	126.1	132.4		126.5	132.5		124.9	129.9	184.5	129.0	144.9	171.7
1963	132.7	136.6		133.6	134.1		132.1	135.0	150.5	136.3	156.0	162.0
1964	148.4	160.8		149.0	160.4		154.0	168.6	270.7	152.1	176.7	211.4
1965	159.5	152.2		160.7	153.5		167.1	180.3	255.5	165.9	191.5	210.0
1966	166.7	165.2		168.5	171.3		176.0	194.4	299.0	184.2	219.1	268.6
1967	190.6	194.1		196.9	210.3		198.4	229.4	311.1	206.3	248.8	275.9
1968	202.7	208.5		209.0	224.3		209.4	245.9	317.8	218.4	265.8	285.4
1969	214.1	218.9		221.2	237.7		226.6	267.7	361.9	234.5	287.3	308.7
1970	194.3	150.0		212.4	211.5		232.7	248.4	78.8	249.0	291.1	254.2
1971	228.1	218.4		259.3	286.4		279.2	331.3	359.1	299.3	373.3	442.8

Tabell 2f. forts. SKATTER OG TRYGDEPREMIER IALT 1959 =100

	Inntekt ca. 48.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 70.000 kr. i 1971			Inntekt ca. 100.000 kr. i 1971		
	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.	Enslig	Ektep. m/ 2b.	Ektep. m/ 4b.
1959	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1960	105.6	108.7	110.3	105.7	107.5	110.3	106.4	107.3	109.0
1961	116.1	123.3	127.0	117.9	122.5	132.7	113.5	120.7	125.4
1962	133.5	147.1	154.7	137.6	147.3	170.6	140.5	145.7	155.7
1963	144.4	160.2	166.5	146.9	157.7	181.6	151.9	158.0	168.9
1964	159.9	177.2	192.3	164.3	178.0	210.8	170.1	177.9	192.4
1965	173.1	187.7	199.2	177.0	185.2	209.4	179.2	182.7	191.7
1966	189.7	209.6	237.7	195.2	207.4	244.0	197.3	203.2	216.6
1967	217.2	247.9	287.6	221.2	239.1	283.2	215.6	222.6	236.5
1968	239.9	268.6	319.9	232.6	254.4	304.9	224.1	231.8	247.2
1969	248.3	289.8	354.4	252.2	276.3	336.0	243.9	253.2	271.7
1970	263.9	289.5	340.5	264.0	268.5	324.2	245.6	234.9	251.9
1971	315.3	361.1	482.5	323.9	340.9	436.9	306.0	303.6	337.2

Avsnitt 3 KONSUMPRISUTVIKLINGEN I DE SENERE ÅR

1. Bevegelsen i konsumprisindeksen

Prisstigningen fra januar 1970 til september 1971 ifølge den offisielle konsumprisindeks fremgår av tabell 3.a.

Mellom januar 1970 og januar 1971 steg konsumprisindeksen med 7,4% og mellom januar 1971 og september 1971 med 2,8%. Om en ser bort fra året januar 1969 - januar 1970 hvor det meste av prisstigningen skyldes overgangen til moms, må en helt tilbake til begynnelsen av 50-årene for å finne et år med sterkere prisstigning enn 1970. 1971 ligger an til å bli et mer normalt år hva prisstigning angår.

Tabell 3.a. Konsumprisindeks (1968=100)

	Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
1970	110,5	111,0	111,7	112,1	112,4	113,1	114,8	114,4	115,8	116,5	117,0	118,4
1971	118,7	118,9	119,6	119,7	120,0	120,5	121,6	121,4	122,0			

For om mulig å komme årsakene til prisstigningen inn på livet har utvalget fått Statistisk Sentralbyrå til å ajourføre de tabeller som finnes i Innstilling fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene 1970, kapittel 4.

Tabell 3.b. viser hvilket bidrag, uttrykt i poeng, de enkelte vare- og tjenesteposter har gitt til stigningen i konsumprisindeksen for perioden januar 1970 til juli 1971. Tabell 3.c, som også gir tilbakegående tall, er stilt sammen med sikte på spesielt å få fram bidraget til stigningen i totalindeksen fra matvarer. Her er alle endringer for sammenlikningens skyld uttrykt som prosenter istedenfor som indekspoeng.

Vi ser av tabell 3.c at det i 1970 har vært sterk stigning i alle poster, og at den har vært påfallende sterk for "ikke-matvarer" som trakk indeksen opp med ca. 2,5% mer enn gjennomsnittet for 1960-årene. Også matvareprisene steg sterkt, men ikke sterkere enn vi har opplevd tidligere. For øvrig merker vi oss at det har vært sterkere prisstigning enn vanlig for sjokolade, sukker, kaffe og te, etc. mens prisstigning for poteter, grønnsaker, frukt og bær trakk konsumprisindeksen opp mindre i 1970 enn i de fleste tidligere år.

Tabell 3.b Endring i konsumprisindeksen på grunn av endringer i de enkelte grupper.

	15. jan. 1970 -15. april 1970	15. april 1970 -15. juli 1970	15. juli 1970 -15. okt. 1970	15. okt. 1970 -15. jan. 1971	15. jan. 1970 -15. jan. 1971	15. jan. 1971 -15. april 1971	15. april 1971 -15. juli 1971
					T o t a l	p o e n g	
Matvarer	0,81	1,75	0,27	0,12	2,94	0,26	0,94
Mjøl, gryn og bakervarer	0,03	0,27	0,01	0,02	0,33	0,02	0,07
Kjøtt, kjøttvarer og flesk	-0,03	0,23	0,48	0,05	0,73	-0,01	0,20
Fisk og fiskevarer	0,02	0,16	0,13	0,11	0,42	0,03	0,12
Mjøl, fløte, ost og egg	0,16	0,35	0,19	-0,07	0,64	0,07	0,09
Spisefett og spiseoljer	0,02	0,04	0,01	0,05	0,12	0,01	0,18
Grønnsaker, frukt og bær	0,05	0,27	0,09	-0,18	0,22	0,10	0,41
Poteter og varer av poteter	0,19	0,33	-0,76	0,15	-0,09	0,07	0,02
Sukker	0,01	0,05	0,01	0,03	0,10	0,04	0,01
Kaffe, te, kakao og kokesjokolade	0,28	0,02	0,08	-0,06	0,32	-0,08	-0,16
Andre matvarer	0,08	0,03	0,03	0,02	0,15	0,01	0,00
Drikkevarer og tobakk	0,00	0,05	0,02	0,49	0,55	0,00	0,04
Drikkevarer	0,00	0,03	0,01	0,13	0,16	0,00	0,03
Tobakk	0,00	0,02	0,01	0,36	0,39	0,00	0,01
Klær og skotøy	0,32	0,21	0,17	0,05	0,75	0,36	0,09
Bolig, lys og brensel	0,36	0,24	0,33	0,07	1,01	0,17	0,21
Bolig og vedlikeholdsutgifter	0,28	0,18	0,13	0,08	0,68	0,13	0,06
Lys og brensel	0,08	0,06	0,20	-0,01	0,33	0,04	0,15
Møbler og husholdningsartikler	0,29	0,03	0,30	0,02	0,64	0,03	0,17
Helsepleie	0,00	0,00	0,04	0,11	0,16	0,06	0,00
Reiser og transport	-0,03	0,20	0,28	0,89	1,34	0,06	0,29
Fritidssysler og utdanning	-0,14	-0,01	0,23	0,32	0,40	0,05	-0,03
Andre varer og tjenester	0,04	0,14	0,08	0,12	0,37	0,05	0,14
T o t a l	1,65	2,61	1,72	2,19	8,16	1,04	1,85

Som tidligere i år kom det meste av prisstigning på matvarer også i 1970 i første halvår. "Andre matvarer" ¹⁾ hadde en betydelig prisøkning også i 3.kvartal, men dette ble i stor grad oppveid av en nedgang i prisen på grønnsaker og frukt etc.

I første halvår av 1970 fortsatte prisstigningen for "ikke-matvarer". Både i første halvår 1970 og første halvår 1971 trakk "ikke-matvarer" konsumprisindeksen opp med ca. 1,5 prosent. Dette var betydelig mer enn i samme tidsrom i 1968 (ca. 0,4 prosent) og i 1969 (ca. 0,9 prosent). Prisstigningen for matvarer var derimot en god del svakere i første halvår 1971 enn i første halvår 1970.

Tabell 3.c. Konsumprisindeks. Endring i totalindeksen på grunn av endringer i de enkelte grupper. Prosent

				Herav					
				Total indeks	Total indeks u. matvarer	Matvarer i alt	Poteter, grønnsaker, frukt og bær	Sjok. og sukker m.v. kaffe og te	Andre matvarer
15.jan. 1960	-	15.jan. 1961		0,77	1,23	-0,46	0,03	-0,16	-0,33
15.jan. 1961	-	15.jan. 1962		4,97	2,35	2,62	0,34	-0,16	2,44
15.jan. 1962	-	15.jan. 1963		4,92	2,16	2,76	1,61	0,08	1,07
15.jan. 1963	-	15.jan. 1964		3,70	1,91	1,79	-1,00	1,44	1,35
15.jan. 1964	-	15.jan. 1965		6,18	3,49	2,69	1,34	-0,52	1,87
15.jan. 1965	-	15.jan. 1966		3,27	2,62	0,65	0,26	-0,54	0,93
15.jan. 1966	-	15.jan. 1967		5,23	3,33	1,90	0,16	-0,22	1,96
15.jan. 1967	-	15.jan. 1968		5,32	2,67	2,65	0,85	0,06	1,74
15.jan. 1968	-	15.jan. 1969		2,63	1,62	1,01	0,10	0,02	0,89
15.jan. 1969	-	15.des. 1969*		3,03	1,58	1,45	0,32	0,21	0,92
15.jan. 1970	-	15.april 1970		1,49	0,76	0,73	0,22	0,27	0,26
15.april 1970	-	15.juli 1970		2,33	0,77	1,56	0,53	0,07	0,96
15.juli 1970	-	15.okt. 1970		1,49	1,26	0,23	-0,59	0,08	0,74
15.okt. 1970	-	15.jan. 1971		1,88	1,78	0,10	-0,03	-0,03	0,16
15.jan. 1970	-	15.jan. 1971		7,38	4,72	2,66	0,11	0,39	2,16
15.jan. 1971	-	15.april 1971		0,88	0,66	0,22	0,15	-0,04	0,11
15.april 1971	-	15.juli 1971		1,55	0,76	0,79	0,35	-0,12	0,56

*- En har valgt desember-69 indeksen istedenfor januar-70 indeksen for å holde prisvirkningene av overgangen til moms utenfor.

1) D.v.s. matvarer utenom poteter, grønnsaker, frukt, bær, sjokolade, sukker, m.v., kaffe og te.

2. Gruppering av konsumprisindeksens materiale etter leveringssektor

En gjennomgåelse av de enkelte poster i konsumprisindeksen gir ingen dyptgående forklaring på den prisstigning som har funnet sted. Et stykke lenger kan en komme ved hjelp av tabell 3.d. hvor en har klassifisert konsumprisindeksens materiale i seks grupper

1. Jordbruksvarer
2. Fiskevarer
3. Andre norskproduserte konsumvarer
4. Importerte konsumvarer
5. Husleie
6. Andre tjenester

Disse er oppdelt i undergrupper etter bearbeidingsgrad i gruppe 1, etter påvirkning av utenlandspriser i gruppe 3, etter norsk konkurranse i gruppe 4 og etter innhold av arbeidskraft i gruppe 6.¹⁾

Tolkingen av tabell 3.d vanskeliggjøres av at prismaterialet for konsumprisindeksen gjelder priser i butikk, ikke priser fra produsent eller ved import til Norge. Prisindeksen for importvarer vil således være et gjennomsnitt av en prisindeks for disse varer ved innførsel til Norge og en prisindeks for de tjenester som er forbundet med omsetning av dem innenlands. Tilsvarende forhold gjelder for jordbruksvarer og fiskevarer. Tabell 3.d's prisindekser for disse varene er påvirket ikke bare av de prisene produsentene oppnår, men også av foredlings- og markedsføringskostnader,

og av subsidier som utbetales gjennom, og avgiftsordninger som er pålagt foredlings- og omsetningsleddene.

For 1970 er det fire forhold som spesielt er verdt å merke seg: (1) En langt sterkere stigning enn vanlig i prisene på norskproduserte konsumvarer med konkurranse fra verdensmarkedet (gruppe 3.3); (2) en meget sterk prisstigning for importerte konsumvarer uten norsk konkurranse (gruppe 4.1)

1) Dette er en klassifikasjon som er utarbeidet av Statistisk Sentralbyrå. Den er nær beslektet med, men mer detaljert enn, en klassifikasjon som Byrået tidligere har utarbeidet for Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene og som ble brukt i Rapport Nr. 1, 1970 fra utvalget. Klassifikasjonen er foretatt på grunnlag av representantvarene som brukes i konsumprisberegningene. I gruppe 1.1 har vi slike varer som f.eks. ferskt kjøtt, melk og friske grønnsaker og i gruppe 1.2 f.eks. kjøtt-hermetikk, smør, ost og hermetiske grønnsaker. I gruppe 3.1 har vi f.eks. brød, boller, øl, mineralvann, såpe og norskprodusert vin og brennevin; i gruppe 3.2 f.eks. sjokolade, drops, norskproduserte elektriske artikler, tobakk og maling og i gruppe 3.3 f.eks. det meste av trikotasje og bekledningsvarer, skotøy, møbler og enkelte elektriske artikler. I gruppe 4.1 har vi f.eks. te og kaffe, importert vin og brennevin og biler og i gruppe 4.2 f.eks. enkelte tekstilvarer og toalettartikler. Gruppe 6.1 inneholder f.eks. rensing og vask, håndverksarbeide, lege og tannlegetjenester og undervisning og gruppe 6.2 f.eks. kino, restaurantbesøk og reiser med offentlige transportmidler.

Tabell 3.d. Konsumprisindeks. Indekstall for varer og tjenester etter leveringssektor (1968=100). Prosentvis stigning og bidrag til endring i totalindeksen 1970-1971.

Vare- eller tjenestegruppe	Vekt	1970				1971				15.jan. 1970- 15.des. 1970		15.des. 1970- 15.sept.1971	
		15. jan.	15. april	15. juli	15. okt.	15. jan.	15. april	15. juli	15. sept.	A	B	A	B
1. Jordbruksvarer	0,1760	111,8	113,6	119,3	118,8	119,9	120,3	124,3	124,0	7,2	1,27	3,4	0,60
1.1 Mindre bearbeidde	0,1192	113,1	115,5	122,2	120,7	121,8	122,3	124,8	123,9	7,8	0,93	1,6	0,19
1.2 Mer bearbeidde	0,0568	109,2	109,6	113,2	114,8	116,1	116,2	123,3	124,2	6,0	0,34	7,3	0,41
2. Fiskevarer	0,0244	110,2	110,8	117,5	123,0	127,6	129,0	134,1	135,0	14,2	0,35	7,2	0,18
3. Andre norskprod. konsumvarer ...	0,4132	109,9	111,6	113,3	115,1	117,8	119,2	120,0	120,2	7,4	3,05	1,9	0,78
3.1 Lite påvirket av verdens- markedets priser	0,1483	114,4	115,5	118,2	120,1	121,4	122,0	123,9	124,4	6,2	0,92	2,4	0,36
3.2 Påvirket av verdensmarkedet p.g.a. stort importinnhold eller råstoffpris bestemt på verdensmarkedet	0,0538	110,9	114,0	115,1	116,6	118,2	118,4	118,9	119,4	6,1	0,33	1,4	0,08
3.3 Påvirket av verdensmarkedet p.g.a. konkurranse fra ut- landet	0,2111	106,5	108,2	109,4	111,2	115,2	117,6	117,6	117,4	8,5	1,80	1,6	0,34
4. Importerte konsumvarer	0,1791	110,1	112,2	113,6	116,6	118,2	118,3	119,8	121,1	7,4	1,33	2,4	0,42
4.1 Uten norsk konkurranse	0,1453	110,7	113,4	115,1	118,2	119,8	120,3	121,7	123,5	8,3	1,21	3,0	0,44
4.2 Med norsk konkurranse	0,0338	107,5	106,9	107,2	109,8	111,3	110,1	111,5	110,9	3,7	0,12	-0,5	-0,02
5. Husleie	0,0562	105,0	109,6	112,1	114,1	114,5	116,4	117,3	118,8	9,0	0,51	3,8	0,21
6. Andre tjenester	0,1511	113,0	113,2	115,3	117,1	120,2	121,8	124,1	124,8	4,3	0,65	5,9	0,89
6.1 Med arbeidslønn som dominer- ende prisleier	0,0436	113,6	115,2	117,7	122,3	126,6	127,6	130,4	132,8	7,8	0,34	8,4	0,38
6.2 Også med andre viktige pris- komponenter	0,1075	112,8	112,4	114,4	115,0	117,6	119,4	121,5	121,5	2,9	0,31	4,7	0,51
T o t a l	1,0000	110,5	112,1	114,8	116,5	118,7	119,7	121,6	122,0	7,1		3,1	

A Prosentvis endring. B Bidrag til endring i totalindeksen

(3) en usedvanlig sterk prisstigning for fiskevarer, og endelig (4) at tjenester utenom husleie (gruppe 6) i 1970 øvde en modererende virkning på konsumprisstigningen, mens dette normalt er den gruppe som har sterkest prisstigning.

For 1971 er det også fire forhold som er verdt å notere¹⁾: (1) Det har vært en kraftig prisstigning på mer bearbejdede jordbruksvarer (gruppe 1.2); (2) den sterke prisstigningen på fiskevarer har fortsatt; (3) begge poster under gruppen "andre tjenester" har - i motsetning til i 1970 - hatt sterkere prisstigning enn andre grupper i totalindeksen, og endelig (4) at både "andre norskproduserte konsumvarer" og importerte konsumvarer har øvd en modererende innflytelse på konsumprisutviklingen i 1971.

3. Konsumprisindeksen for forskjellige husholdningstyper og utgiftsnivåer

For å kunne analysere konsumprisutviklingen for forskjellige typer av konsumenter, er det i tabell 3.e foretatt en oppstilling av beregnede konsumprisindekser for enslige, ektepar uten barn, ektepar med 2 barn under 16 år og ektepar med 4 eller flere barn under 16 år for nivåene på total forbruksutgift lik 10 000, 20 000, 30 000 og 40 000 kr. Beregningene er utført i Statistisk Sentralbyrå og er basert på materialet for forbruksundersøkelsen 1967 og prisstigningen for de forskjellige varealag som inngår i konsumprisberegningene. Resultatene er utledet ved hjelp av en beregningsmetode som det ville før langt å komme inn på her.²⁾ For enkelte kategorier av konsumenter er materialet for tynt til at en finner det forsvarlig å presentere resultater. Dette gjelder f.eks. enslige med utgiftsnivå på 30 000 og 40 000.

Resultatene i tabell 3.e peker nokså klart i retning av at der ikke har vært vesentlige forskjeller i prisutvikling for de husholdningskategorier som betraktes.

1) I tabell 3.d har en valgt å se på periodene jan. 1970 - des. 1970 og des. 1970 - sept. 1971 i beregningen av endring i gruppe-indeksene og deres bidrag til endring i totalindeksen for at siste periode mest mulig skal falle sammen med prisstopp-perioden.

2) Metoden er beskrevet som Metode I i Erik Biørn: "Fordelingsvirkninger av indirekte skatter og subsidier". Artikler nr. 42 fra Statistisk Sentralbyrå, 1971.

Tabell 3.e Konsumprisindeksen etter husholdningstype og utgiftsnivå.¹⁾
(Basis: 1968=100)

	1. kvar- tal 1970	2. kvar- tal 1970	3. kvar- tal 1970	4. kvar- tal 1970	1. kvar- tal 1971	2. kvar- tal 1971
<u>Utgiftsnivå 10 000 kr.</u>						
Enslig	111,4	113,1	115,6	117,9	119,5	120,6
Ektepar uten barn	111,4	113,2	116,2	118,5	119,9	121,1
<u>Utgiftsnivå 20 000 kr.</u>						
Enslig	111,0	112,4	114,5	116,8	118,8	119,8
Ektepar uten barn	111,0	112,5	114,9	117,3	119,0	120,1
Ektepar med 2 barn under 16 år	111,0	112,6	115,3	117,5	119,1	120,1
Ektepar med 4 el. flere barn under 16 år	111,5	113,3	116,4	118,5	119,7	120,8
<u>Utgiftsnivå 30 000 kr.</u>						
Ektepar uten barn	110,8	112,0	114,3	116,7	118,7	119,6
Ektepar med to barn under 16 år ...	110,7	112,1	114,6	116,9	118,7	119,7
Ektepar med 4 eller flere barn under 16 år	111,0	112,6	115,5	117,6	119,1	120,1
<u>Utgiftsnivå 40 000 kr.</u>						
Ektepar med 2 barn under 16 år	110,6	111,8	114,1	116,6	118,5	119,4
Ektepar med 4 eller flere barn under 16 år	110,7	112,2	114,9	117,1	118,7	119,7
Totalindeks	111,1	112,5	115,0	117,3	119,1	120,1

De forskjeller som framgår av tabell 3.e, er så vidt små at de trolig ligger godt innenfor de usikkerhetsmarginer som en må regne med i slike beregninger.

1) Utgiftsnivåene refererer seg til 1967 da forbruksundersøkelsen, som beregningen baseres på, ble gjennomført.

Avsnitt 4. UTVIKLINGEN I KONKURRANSEEVNEN

Konkurransesevnen overfor utlandet påvirkes av en rekke faktorer som f.eks. utviklingen i lønnskostnader og produktivitet, prisutviklingen, valutakursene, forholdene på arbeidsmarkedet og andre forhold. I dette kapitel har en behandlet enkelte faktorer der utviklingen kan beskrives tallmessig.

1. Konsumprisene.

Tabell 4a viser utviklingen i konsumprisene i OECD-land i perioden 1963/71. Endringen i den norske konsumprisindeksen fra desember 1969 til desember 1970 er gitt med og uten korreksjon på 5.8% for prisvirkning av overgang til merverdiavgift.

2. Engrospriser.

Tabell 4b gir en oversikt over engrosprisutviklingen i Norge og konkurrerende land. (En har her ajourført tabell 7a i rapport nr. 1 1970.) Grunnlagsmaterialet er prisindekser opp gitt uten desimal, slik at avvik på noen tiendedeler mellom den norske prisutviklingen og utviklingen i konkurrerende land ikke nødvendigvis gir uttrykk for reelle forskjeller.

3. Lønnsstatistikk.

I tabell 4c er det gitt en oversikt over utviklingen i gjennomsnittlige timefortjenester (eksklusive betaling for helge- og feriedager) for voksne industriarbeidere fra 1965 til 1970. Dessuten er de lønnsdata som foreligger over utviklingen fra 1. halvår 1970 til 1. halvår 1971 tatt med. Den årlige gjennomsnittlige stigning i tidsrommet 1965 til 1970 er beregnet i de respektive lands valuta og omregnet til norsk valuta. Dessuten er stigningen beregnet årlig fra 1968 til 1970 i de respektive lands valuta.

4. Direkte og totale lønnskostnader.

Lønnsstatistikk over timefortjenester gir ikke en tilstrekkelig beskrivelse av utviklingen i lønnskostnadene. Det skyldes at stigningstakten i de indirekte lønnskostnadene som f.eks. arbeidsgiveravgiftene til trygdene og andre sosiale utgifter ikke er den samme som for den direkte lønn. Det er heller ikke tilstrekkelig å bruke den direkte lønn som sammenligningsgrunnlag for lønnskostnadene fra land til land. Det skyldes at de indirekte lønnskostnadene viser store variasjoner fra land til land.

Tabell 4d gir en oversikt over gjennomsnittlige timefortjenester (eksklusive betaling for helge- og feriedager) for voksne industriarbeidere omregnet til norsk valuta. Tall i parentes er omregnet etter valutakurser notert på Oslo Børs 15. oktober 1971. Det er i tabellen også gitt en oversikt over de indirekte personalkostnadene i prosent av timefortjenestene. De indirekte personalkostnadene omfatter betaling for helge- og feriedager, arbeidsgiveravgiftene til trygdene og andre sosiale kostnader som knytter seg til bruken av arbeidskraft i overensstemmelse med I.L.O.'s standard for klassifisering av indirekte personalkostnader. Disse prosenttallene gjelder 1970 for Norge, Danmark, Sverige og Finland og 1969 for de øvrige land. Til slutt i tabellen er det gitt en oversikt over de totale lønnskostnadene pr. time i de enkelte land omregnet i norsk valuta og en relativ gruppering av de enkelte lands totale lønnskostnader hvor nivået i Norge er brukt som basis. Tallene i parentes i denne siste rubrikk viser hvor de enkelte land ville vært gruppert i 1970 når man omregner til norsk valuta etter kursene pr. 15. oktober 1971. Grupperingen i 1971 vil selvfølgelig også avhenge av såvel utviklingen i direkte lønn som sosiale utgifter.

I tabell 4e er det gitt en relativ oversikt over utviklingen i de totale lønnskostnader pr. time i tidsrommet 1966-1970 for voksne industriarbeidere hvor nivået i Norge er brukt som basis. Tabellen viser at de totale lønnskostnadene pr. time er steget sterkere i Norge enn i de øvrige land bortsett fra Nederland.

5. Lønnskostnader pr. produsert enhet.

Utviklingen i lønnskostnadene pr. produsert enhet i industrien er vist i tabell 4f. De indirekte lønnskostnader omfatter arbeidsgiverandel av trygdepremier og diverse andre sosiale kostnader. Disse kostnadene er inkludert for Frankrike, Italia Nederland, Norge, Sverige, Storbritannia og U.S.A. For Norge er lønnskostnadene pr. produsert enhet beregnet på grunnlag av nasjonalregnskapet. Alle tall er beregnet i nasjonal valuta uten justering for valutakursendringer.

6. Forholdene på arbeidsmarkedet.

Nedenstående tabell viser ^{gjennomsnittlig} antall konflikter og tapte arbeidsdager pr. år for perioden 1965-69 i forskjellige vest-europeiske land. For de nordiske landene er det også med tall for 1970.

	<u>Konflikter</u>		<u>Tapte arbeidsdager</u>			
	1965-69	1970	Antall		Pr. 1000	
			1965-69	1970	<u>sysselsatte</u>	
			1965-69	1970	1965-69	1970
Østerrike			52843		23	
Belgia	67		262468		72	
Danmark	29	69	71440	98100	31	42
Finland	90	240	180435	233200	84	110
Frankrike	1817		2482607		126	
Vest-Tyskland			147924		6	
Italia	3080		15419841		810	
Norge	6	15	10801	47200	7	32
Nederland	25		21763		5	
Sverige	16	216	93920	157100	25	41
Storbritannia	2380		3929200		156	

Kilde: Yearbook of Labour Statistics, 1970 ILO og oppgaver fra de statlige statistikkorganer i de nordiske land.

Tabell 4 a. Konsumprisutviklingen i en del OECD-land (1963 = 100)

	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1. halvår 1971	Prosentvis endring	
										des.1969- des.1970	des.1970- juli 1971
Norge	100,0	106	110	114	119	123	127	140	147,5	13,2(7,0) ²⁾	2,7
Belgia	100,0	104,2	108,4	112,9	116,2	119,3	123,8	128,6	132,5	3,1	2,9
Canada	100,0	101,8	104,3	108,2	112,0	116,7	122,0	126,0	128,0	1,4	3,3
Danmark	100,0	104,0	111	118	126	137	143	151	157,5	7,6	2,6
Frankrike	100,0	103,4	106,0	108,9	111,8	116,9	124,4	130,2	136,4	5,4	3,6
Italia	100,0	105,9	110,7	113,3	116,9	118,5	121,6	127,6	132,4	5,4	2,1 ¹⁾
Japan	100,0	103,9	110,7	116,4	121,0	127,5	134,1	144,5	151,5	8,3	2,5
Nederland	100,0	106	111,0	117,4	121,4	125,9	135,3	141,3	149,3	5,7	5,4
Storbritannia	100,0	103,3	108,2	112,4	115,2	120,6	127,2	135,3	145,4	7,9	7,1
Sveits	100,0	103,1	106,6	111,7	116,1	119,0	122,0	126,3	132,7	5,4	3,4
Sverige	100,0	103	108,6	115,5	120,5	122,8	126,1	135,0	143,3	8,2	3,6
USA	100,0	101,3	103,0	106,0	109,0	113,5	119,7	126,7	131,0	5,4	2,2
Vest-Tyskland	100,0	102,3	105,8	109,5	111,1	113,1	116,1	120,7	125,4	4,0	4,0
Østerrike	100,0	104	109	111	116	119	123	128	132,5	4,8	3,1

Kilde: OECD, Main Economic Indicators.

1) Desember - juni

2) Utenom merverdiavgift.

Tabell 4b. Engrosprisindeksen i Norge og konkurrerende land¹⁾ (1959 =100)

	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Jan.-juli 1971
Norge ²⁾	102,0	104,0	105,0	109,1	112,1	114,2	116,3	117,3	121,4	129,5	134,6
Konkurrerende land	101,7	102,7	104,5	107,7	110,1	113,1	113,3	116,2	120,7	126,9	133,0

Kilder: Statistisk månedshefte og OECD, Main Economic Indicators.

- 1) Vektgrunlaget for sammenveiningen av indeksene er utregnet på grunnlag av talloppgaver fra 1963, og er det samme som i rapport nr. 1, 1970 fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektoppgjørene.
- 2) Engrosprisindeksen for Norge beregnes av priser eksklusiv merverdiavgift.

Tabell 4c.

Stigning i timefortjenesten for voksne industriarbeidere.

	Stigning 1965-70		I vedkommende lands valuta				
	Omregnet til norske kr. 2)		Stigning 1965-70		Stigning		
	Totalt	Gj.sn. pr. år	Totalt	Gj.sn. pr. år	1968/69	1969/70	1. halvår 1970 1. halvår 1971
	%	%	%	%	%	%	%
Norge	53.9	9.0	53.9	9.0	9.4	12.2	15.2
Danmark	54.8	9.1	68.1	11.0	9.7	11.5	14.3 ¹⁾
Sverige	50.6	8.6	51.4	8.7	9.3	11.3	6.0
Finnland	22.6	4.1	59.0	9.7	9.7	10.6	11.4 ¹⁾
Belgia	49.0	8.3	49.1	8.3	9.3	10.6	-
Frankrike	41.2	7.1	59.5	9.8	12.7	12.6	11.2 ¹⁾
Italia	53.1	8.8	54.5	9.3	9.6	22.8	-
Nederland	58.3	9.6	59.0	9.7	11.2	12.2	10.5
Storbritannia	27.5	5.0	48.8	8.3	8.2	15.4	-
Sveits	41.2	7.1	40.9	7.1	6.5	8.3	-
Vest-Tyskland	58.7	9.6	45.0	7.8	10.8	12.4	13.9
U.S.A.	28.5	5.1	28.7	5.1	6.0	5.3	6.4

Kilder: Year Book of Labour Statistics Ministry of Labour Gazette, Wirtschaft und Statistik, Sozial-Statistik EWG., etc.

1) 1. kvartal. Lønnsatser for Frankrike og Nederland.

2) Beregnet p.g.a. timefortjenester i respektive land i 1965 og 1970 omregnet til norske kroner.

Tabell 4d. Direkte og totale lønnskostander for voksne industriarbeidere i 1970.

	Gj.sn. timefortj. ¹⁾ for voksne industri- arbeidere i norske kroner kr.	Indirekte lønns- kostnader i pst. av lønn for arbeidet tid ²⁾ %	Totale lønns- kostnader pr. arbeidet time i norske kroner kr.	Totale lønns- kostnader pr. arbeidet time for voksne arb. Norge = 100
U.S.A.	24.02 (23.03)	23	29.54	166 (159)
Sverige	16.82 (16.63)	28	21.53	121 (120)
Norge	13.27	34	17.78	100
Danmark	14.57 (14.44)	17	17.05	96 (95)
Vest-Tyskland	11.76 (12.33)	43	16.82	95 (99)
Nederland	9.29 (9.58)	54	14.31	80 (83)
Belgia	9.34	51	14.10	79
Sveits	10.65 (11.05)	30	13.85	78 (81)
Italia	7.01	82	12.76	72
Frankrike	7.50	67	12.53	70
Storbritannia	9.75	19	11.60	65
Finnland	8.79	31	11.51	65

1) Eksklusive betaling for helge- og feriedager. Omregnet til norske kroner etter valutakurser notert på Oslo Børs for 1970. Tall i parentes er omregnet etter valutakurser på Oslo Børs notert 15. oktober 1971.

2) Tallene gjelder 1970 for Norge, Danmark, Sverige og Finland og 1969 for de øvrige land.

Tabell 4e. Totale lønnskostnader for voksne industriarbeidere
1966-1970. Omregnet til norske kroner etter
valutakursene i vedkommende år.
Relative tall. Norge = 100

	1966	1968	1970 ¹⁾
U.S.A.	199	184	166 (159)
Sverige	128	123	121 (120)
Norge	100	100	100
Danmark	103	97	96 (95)
Vest-Tyskland	98	91	95 (99)
Nederland	78	84	80 (83)
Belgia	85	80	79
Sveits	88	82	78 (81)
Italia	77	72	72
Frankrike	80	81	70
Storbritannia	81	66	65
Finland	83	65	65

1)
Tall i parentes etter valutakursene 15. oktober 1971.

Tabell 4f. Utviklingen i lønnskostnader pr. produsert enhet i industri i Norge og konkurrerende land i vedkommende lands valuta. Endring i prosent.

	1966-67	1967-68	1968-69	1969-70	1966-70
Norge	5,8	4,1	2,4	10,4	24,5
Danmark	6,1	4,6	3,0	8,4	23,9
Sverige	3,3	-0,1	0,1	8,5	12,1
Finland	4,1	6,6	1,2	4,8	17,7
Belgia	1,4	-	2,4	6,8	10,9
Frankrike	1,3	6,9	4,8	5,7	20,0
Italia	4,1	-2,4	8,5	14,1	25,8
Nederland	2,3	-0,1	4,5	6,7	14,0
Storbritannia	2,2	1,8	5,4	10,7	21,4
Sveits	4,6	1,6	-4,6	5,2	6,7
Vest-Tyskland	0,6	-1,3	3,5	12,2	15,3
U.S.A.	4,7	4,1	3,9	5,5	19,5

Kilde: Economic survey of Europe, Part II. For U.S.A.: Economic Outlook 9 For Norge er tallene beregnet på grunnlag av nasjonalregnskapet.

Merknad: Indirekte kostnader er inkludert for Frankrike, Italia, Nederland, Norge, Sverige, Storbritannia og USA.

Avsnitt 5. Anslag på konsumprisindeksen for månedene
oktober, november og desember 1971.

Med utgangspunkt i konsumprisindekstallet for september 1971 - 122.0 - har Prisdirektoratet gitt følgende anslag på indekstallene for oktober, november og desember 1971:

Oktober 1971	122.9
November "	123.4
Desember "	123.8

Årsgjennomsnittet for 1971 vil med de faktiske indekstall fram t.o.m. september og anslagene for årets tre siste måneder, bli 121.0.

Dette gir en stigning fra årsgjennomsnittet for 1970 på 6,1 pst. Regnet fra desember 1970 til desember 1971 blir prisstigningen lavere.

Det understrekes at anslagene er usikre. Avviklingen av prisstoppen er blant de faktorer som fører til en viss usikkerhet om prisutviklingen for de nærmeste måneder. Det må derfor regnes med at de anslåtte indekstallene vil kunne avvike fra de indekstall som Statistisk Sentralbyrå kommer til å beregne for de samme måneder.

Avsnitt 6. Det internasjonale konjunkturbilde.

De internasjonale konjunkturtendensene i øyeblikket er utførlig behandlet i Statistisk Sentralbyrås konjunkturrapport for oktober. Rapporten peker på at den vestlige verden er inne i en stagnasjonsperiode og oppsummerer situasjonen slik:

"I Vest-Europa under ett er det ennå ingen tegn til nytt konjunkturoppsving. Industriproduksjonen viser i noen land (Storbritannia og Frankrike) stagnasjon eller i høyden meget svak vekst, og i andre land (Vest-Tyskland, Sverige, Italia) direkte tilbakegang. Investeringssetterspørselen viser svikt i alle de større industrilandene, mens forbruksetterspørselen ser ut til å forsterke seg noe i Storbritannia og Vest-Tyskland. Pris- og kostnadsstigningen i Vest-Europa er fremdeles sterk.

I Sambandsstatene er det ennå ingen sikre tegn til at august-tiltakene har ført til et omslag i investeringssetterspørselen, som hittil i år har vist tendens til stagnasjon. Derimot har forbruksetterspørselen forsterket seg betydelig, og en mer markert konjunkturoppgang i Sambandsstatene i nær framtid fortoner seg derfor nå mer sannsynlig enn tidligere i år."

Om utsiktene for 1972 heter det i Nasjonalbudsjettet 1972 at de nå må vurderes mindre optimistisk enn tidligere på året:

"De internasjonale konjunkturutsikter på kort sikt må dermed bedømmes noe mindre optimistisk enn hva som ble gjort i revidert nasjonalbudsjett. Vekstforventningene for de fleste land er redusert så mye at den veiede vekstrate for bruttonasjonalproduktet i våre viktigste eksportmarkeder nå synes å bli bare 2 1/4 pst. i 1971 mot 3 1/4 som anslått tidligere. OECD regner likevel med en gradvis sterkere økonomisk vekst i løpet av 1971 for området sett under ett, og mener at i løpet av første halvår 1972 kan vekstraten bli betydelig høyere enn langtidstrenden Disse prognoser ble laget på forsommeren og tar derfor ikke hensyn til eventuelle virkninger av uroen på de internasjonale valutamarkeder."

I vedlegg 1 til nasjonalbudsjettet finnes følgende tabell, som dels bygger på OECD's prognoser fra forsommeren, dels på ferskere nasjonale oppgaver:

Tabell 6 a. Veksten i bruttonasjonalproduktet i en del OECD-land.

Prosentvis volumendring fra året før

	Årlig gj.snitt 1958-68	1969	1970	1971		Frognose		
				Rev. budsj. 1971	Nasj. budsj. 1972	1.helv- år 1971 ¹⁾	2.helv- år 1971 ¹⁾	1.helv- år 1972 ¹⁾
Storbritannia	3.2	2 ¹ / ₄	2	2-3	1/2	±2 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	4
Vest-Tyskland	4.8	8.1	4.9	3-4	3	5 ¹ / ₄	-	3 ¹ / ₂
Frankrike	5.6	7.7	5.9	5 ³ / ₄	5 ³ / ₄	5 ¹ / ₂	5 ³ / ₄	6
Italia	5.7	6.1	5.2	6 ³ / ₄	3	2	7 ¹ / ₂	9 ¹ / ₄
Nederland	5.3	5.1	6.0	4 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂			
Sverige	4.5	5.7	4.8	2 ¹ / ₂	2			
Danmark	4.8	7.4	4.5	2	3			
Norge	4.9	4.2	3.5	4 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂			
Europeiske OECD-land	4.9	6.4	4.8		3 ¹ / ₂			
Sambandsstatene	4.6	2.8	±0.4	4	2 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	6
Japan	11.0	11.9	10.9		7	6	7	8
Canada	4.8	5.1	3.3		5	5	6 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂
OECD-landene under ett	5.3	5.0	2.6		3 ³ / ₄			
Norges viktigste eksportmarkeder ²⁾	4.5	5.0	3.5	3 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄			

1) Vekst på årsbasis fra foregående halvår, sesongjustert.

2) Storbritannia, Vest-Tyskland, Frankrike, Italia, Nederland, Sverige, Danmark og Sambandsstatene, veid sammen med verdien av norsk vareeksport til vedkommende land i 1970. 77 pst. av norsk vareeksport gikk da til disse land.

Kilde: OECD Economic Outlook nr. 9 og nasjonale oppgaver.

Utviklingen i den siste tid gjør at utsiktene for 1. halvår 1972 internasjonalt blir bedømt mer pessimistisk nå enn på forsommeren når det gjelder Vest-Europa, men til gjengjeld noe mer optimistisk når det gjelder Nord-Amerika. Finansdepartementet opplyser at denne endrede vurdering delvis, men ikke helt, er antesipert i den tabell som er gjengitt ovenfor. Utvalget antar at en for 1. halvår 1972 må basere seg på at veksten vil bli svakere enn angitt i tabellen i Vest-Europa, særlig Vest-Tyskland og Italia, mens den kan bli sterkere enn angitt i Sambandsstatene.

Den største usikkerhetsfaktor for 1972 er virkningene av USA's handels- og valutapolitiske tiltak fra august i år. Tiltakene tar sikte på å bedre det amerikanske næringslivs konkurransevne for dermed å rette opp USA's betalingsbalanse. Behovet for bedre internasjonal betalingslikevekt er alminnelig anerkjent, og OECD-sekretariatet anslår at for å nå dette mål må USA øke sin eksport eller minske sin import med 7-8 milliarder dollar på årsbasis. (USA har selv tatt sikte på en bedring på 13 milliarder dollar). Hvis tiltak som gir dette resultat blir utfallet på de internasjonale forhandlinger som nå pågår, vil det bety økt avsetning for 7-8 milliarder dollar (en ekspansiv impuls) for amerikansk næringsliv og tilsvarende reduserte avsetningsmuligheter (en kontraktiv impuls) for resten av verden, først og fremst Vest-Europa og Japan. En kontraktiv impuls av denne størrelsesorden, som svarer til bortimot 1 prosent av nasjonalproduktet i de europeiske OECD-land, vil få store konsekvenser hvis ikke landene i Vest-Europa bevisst motvirker den ved passende ekspansive tiltak. En må kunne gå ut fra at dette om nødvendig vil komme til å skje, men at det kan ta tid å utforme en ny politikk.

Et gjennomgående trekk ved konjunkturbildet i Vest-Europa er at fortjenestemarginene i industrien synes å være presset. Det er sannsynlig at eierinntektsandelene vil vise fall fra 1970 til 1971 i de fleste land.

Avsnitt 7. Anslag for utviklingen i pris- og inntektsbestemmende faktorer for 1971 og 1972 og foreløpige beregninger ved hjelp av PRIM.

Utvalget skal i dette avsnitt gi forhåndsanslag for inntektsutviklingen i 1971 og prognoser for pris- og inntektsutviklingen i 1972. Prognosene for 1972 blir gitt under alternative forutsetninger om utviklingen i lønninger og jordbrukspriser. Både anslagene for 1971 og prognosene for 1972 bygger på beregninger utført ved hjelp av Statistisk Sentralbyrå's pris- og inntektsmodell PRIM II.¹⁾

1. Forutsetninger

Før beregninger kan foretas ved hjelp av PRIM, må det gjøres forutsetninger (gis forhåndsanslag) om utviklingen i beregningsmodellens eksogene variable, dvs. om de faktorer som ifølge modellen er med på å bestemme pris- og inntektsutviklingen i Norge. Foruten lønnssetninger og jordbrukspriser er dette forhold som sysselsetting, produktivitet, utenlandspriser, indirekte skatter m.v.

bl.a.

For 1971 har utvalget forsøkt å anslå utviklingen i året på grunnlag av statistikk for den del av året som er gått. En har i praksis akseptert tallene i siste nasjonalbudsjett, supplert med egne beregninger for lønninger, jordbrukspriser og utenlandspriser og et eget anslag for utviklingen av eierinntektsandelen i bygg- og anleggsvirksomhet og i andre skjermede næringer (se nedenfor).

De viktigste forutsetninger som prognosen for 1972 bygger på, kan oppsummeres slik:

- a. Utvalget har gått ut fra at den realøkonomiske utvikling vil bli som angitt i Nasjonalbudsjettet 1972, dvs. en har akseptert nasjonalbudsjettets forutsetninger om utviklingen i sysselsetting, produksjon og produktivitet.
- b. Utvalget har akseptert nasjonalbudsjettets forutsetninger om opptjente frakter og driftsutgifter i utlandet for sjøfart.

1) PRIM II er en noe forbedret versjon av den tidligere beregningsmodell PRIM I. Den nye utgave av modellen skiller seg fra den gamle på tre punkter: (1) Det er foretatt en ny og skarpere inndeling av næringene i "skjermede" og "konkurransutsatte". (2) Bygge- og anleggsvirksomhet er skilt ut fra "andre skjermede næringer" som en egen sektor. (3) Sjøfart behandles på en litt annen måte enn før. Ellers er strukturen i modellen uendret. - Endringene (1) og (2) antas å bety at modellen vil gi noe sikrere anslag enn tidligere. Endring (3) er bare av beregningsteknisk art. Det vises til Arbeidsnotat IO 71/20 fra Statistisk Sentralbyrå (under trykking).

- c. Utvalget har i samarbeid med Handelsdepartementet foretatt en selvstendig vurdering av utsiktene for eksport- og importpriser i varehandelen med utlandet. For eksportprisenes vedkommende har utgangspunktet delvis vært opplysninger som Handelsdepartementet har innhentet direkte fra næringslivet. De prisanslag som utvalget har lagt til grunn, ligger gjennomgående svakt i underkant av tilsvarende anslag som ble gjort under utarbeidingen av nasjonalbudsjettet. Det er i samsvar med at konjunkturutsiktene for 1972 bedømmes noe mindre optimistisk nå, jfr. avsnitt 6.
- d. Utvalget har forutsatt at alle satser for indirekte skatter og subsidier vil bli opprettholdt uforandret i 1972. For jordbruket betyr dette at en beregningsteknisk har forutsatt at jordbruksoppgjøret i 1972 i sin helhet vil slå ut i prisene.
- e. Eierinntektsandelen i "andre skjermede næringer" er i mangel av andre holdepunkter forutsatt å ville utvikle seg stort sett i samsvar med trenden. For 1971 har en dog antatt at andelen vil ligge 0,5 prosentpoeng lavere enn trendverdien, idet en antar at prisstoppen må ha redusert eierinntektene noe. (Anslaget på 0,5 prosent er en ren gjetning som svarer til at prisstoppen skal ha redusert eierinntektene i disse næringene med ca. 250 mill.kr.) For 1972 er eierinntektsandelen i andre skjermede næringer igjen forutsatt å svare til trendverdien. I bygge- og anleggsvirksomhet har utvalget forutsatt en utvikling av eierinntektsandelen i samsvar med trenden både for 1971 og 1972.
- f. Det er gjort alternative forutsetninger både om økingen i bedriftenes lønnskostnader fra 1971 til 1972 og om økingen i jordbruksprisene. En har regnet på tre alternativer for lønnsutviklingen, nemlig en øking av bedriftenes lønnskostnader i alle næringer med 6, 10 og 14 prosent for alle næringer, og også med tre alternativer for øking i jordbrukets produktpriser.

En detaljert oversikt over utvalgets forutsetninger framgår av tabell 7a.

Tab. 7a. Tilbakegående tall og forhåndsanslag for 1971 og 1972 for de eksogene variable i PRIM II.

Variabelnavn	Regnskapstall							Forhåndsanslag		
	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	
Samlet sysselsetting i årsverk (indeks 1970=100)										
Bygg og anlegg	N ₀	91.1	91.3	92.2	96.8	95.7	97.7	100.0	101.7	104.0
Jordbruk	N ₁	123.9	121.2	116.2	111.6	107.2	103.5	100.0	96.5	93.1
Andre skjermede næringer	N ₂	87.4	89.2	90.4	92.2	94.6	96.9	100.0	102.5	104.6
Importkonk. næringer	N ₃	92.5	93.8	95.5	96.2	95.2	96.2	100.0	100.6	101.4
Fiske	N ₄	117.0	114.1	111.4	112.2	111.6	105.7	100.0	96.8	95.3
Sjøfart	N ₅	133.3	130.8	127.8	125.8	120.7	111.2	100.0	98.5	97.5
Andre eksp.konk.næringer	N ₆	106.5	107.8	105.9	104.1	100.1	98.9	100.0	98.3	95.4
Antall lønnstakere i årsverk (indeks 1970=100)										
Bygg og anlegg	L ₀	91.7	91.5	92.3	96.8	95.0	97.3	100.0	101.7	104.0
Andre skjermede næringer	L ₂	86.0	87.9	89.2	91.2	94.0	96.5	100.0	102.6	104.4
Importkonk. næringer	L ₃	91.9	93.3	95.2	96.0	94.9	95.9	100.0	100.6	101.4
Sjøfart	L ₅	133.2	130.7	127.7	125.7	120.5	111.2	100.0	98.5	97.5
Andre eksp.konk.næringer	L ₆	104.2	105.7	103.6	102.0	99.5	98.6	100.0	98.4	95.6
Produktivitetsindeks (bruttoprodukt pr. årsverk) (1970=100)										
Bygg og anlegg	Z ₀	89.8	89.1	91.4	94.9	95.5	97.4	100.0	102.3	104.9
Jordbruk	Z ₁	79.1	81.5	88.0	89.1	105.8	102.7	100.0	105.3	107.0
Andre skjermede næringer	Z ₂	88.3	90.3	92.2	95.0	96.0	99.7	100.0	102.7	105.3
Importkonk. næringer	Z ₃	85.1	86.9	90.4	92.9	94.1	98.0	100.0	103.5	108.2
Fiske	Z ₄	63.7	85.9	100.1	114.1	95.5	88.2	100.0	110.6	118.3
Sjøfart	Z ₅	52.9	59.6	65.8	73.9	83.8	89.2	100.0	112.8	126.2
Andre eksp.konk. næringer	Z ₆	67.4	72.5	75.7	80.1	90.0	96.4	100.0	104.0	111.3
Indeks for produktpriser fra konk.utsatte næringer (1970=100)										
Fiske	P ₄	78.6	82.7	86.8	69.6	70.5	79.5	100.0	109	113
Sjøfart	P ₅	80.7	80.4	81.3	84.2	84.8	83.8	100.0	101	90
Andre eksp.konk. næringer	P ₆	83.1	87.0	87.7	86.0	84.0	87.8	100.0	103	103
Importkonk. næringer	P ₃	75.9	78.1	79.8	81.6	82.1	85.1	100.0	106	111

Regnskapstall

Variabelnavn		1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Prisindeks for importert vareinnsats (1970=100)										
Bygg og anlegg	Q0	84.8	88.3	89.9	90.0	88.4	92.3	100.0	100	100
Jordbruk	Q1	110.8	105.6	105.8	107.2	102.6	100.2	100.0	100	100
Andre skjermede næringer	Q2	97.7	96.2	95.8	96.9	95.2	92.8	100.0	100.5	100.5
Importkonk. næringer	Q3	94.2	94.4	94.7	94.6	91.4	92.5	100.0	109	116
Fiske	Q4	92.8	87.4	86.4	94.4	95.6	94.2	100.0	135	150
Andre eksp.konk. næringer	Q6	87.4	88.5	88.6	87.7	85.0	88.9	100.0	105	109
Eiarinntekt i sjøfart (mill.kr.)	E5	671.2	661.0	667.4	913.9	957.1	535.5	1425.1	735	-
Prisindeks for imp. forbruksvarer (1970=100)	P7	92.7	92.1	92.6	93.6	93.6	95.3	100.0	104.5	108.5
Prisindeks for imp. investeringsvarer (1970=100)	P10	77.3	80.8	83.1	84.8	91.8	93.1	100.0	103.5	107
Prisindeks for kap.slit i sjøfart (1970=100)	S5	63.9	67.5	69.9	72.1	84.2	87.9	100.0	108	120
Eiarinntektsandel i										
Bygg og anlegg	r0	23.4	23.3	27.1	29.2	26.7	26.5	28.6	29.3	30.0
Andre skjermede næringer	r2	33.3	33.2	31.5	30.8	29.9	29.7	28.2	27.8	27.7
Netto indirekte skatter betalt av (mill.kroner, løpende priser)										
Jordbruk	T1	-706	-926	-951	-1015	-1105	-1185	-733	-820	-940
Fiske	T4	-22	-35	-24	-27	-42	-50	55	45	32
Sjøfart	T5	12	13	13	14	16	16	16	16	16
Andre eksp.konk.næringer	T6	-33	-38	-64	-84	-72	-65	-465	-490	-526

*Falvik-
Anslag*

Variabelnavn	Regnskapstall									
	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	
Kapitalslit (mill.kroner, 1970-priser)										
Bygg og anlegg	D ₀	289	322	343	359	394	439	493	550	620
Jordbruk	D ₁	876	902	922	940	960	992	1029	1069	1110
Andre skjermede næringer	D ₂	6443	6922	7291	7714	8089	8493	8896	9317	9794
Importkonk. næringer	D ₃	585	657	703	744	767	804	843	884	927
Fiske	D ₄	316	336	372	396	397	397	406	410	411
Sjøfart	D ₅	4156	4486	4773	5156	5202	4862	4932	5371	5849
Andre eksp.konk. næringer	D ₆	1083	966	1006	1081	1154	1251	1337	1427	1517
Indeks for jordbrukspriser (1970=100)	P ₁	73.1	72.9	75.1	78.5	81.2	83.0	100.0	106	-
Indeks for bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk (1970=100)										
Bygg og anlegg	W ₀	61.7	67.9	74.7	80.5	86.2	91.3	100.0	110.5	-
Andre skjermede næringer	W ₂	62.2	67.4	73.3	80.8	86.3	92.2	100.0	113	-
Importkonk. næringer	W ₃	58.9	63.6	70.4	77.2	83.1	89.9	100.0	114.5	-
Sjøfart	W ₅	51.5	56.8	61.8	73.1	81.5	88.4	100.0	131	-
Andre eksp.konk. næringer.....	W ₆	60.1	64.3	72.0	77.9	83.6	89.3	100.0	114.5	-

2. Kommentar til anslagene for 1971.

Ut fra de anslagene for eksogene variable som er gjengitt i tabell 7a, er analysemodellen PRIM II brukt til å kalkulere "beregnete verdier" for pris- og inntektsutviklingen i 1971. Et sammendrag av beregningsresultatene er gjengitt i tabell 7b (se også tabell 7d).

Tabell 7b Pris- og inntektsutvikling 1969-71. Faktisk utvikling 1969-70 og anslag 1970-71. Udeflaterte tall. Prosent.

	1969-70	1970-71
<u>Priser</u>	<u>Faktisk utvikling¹⁾</u>	<u>Anslag</u>
Nasjonalregnskapets konsumprisindeks (prognose i følge PRIM)		6,8
Offisiell konsumprisindeks	10,6	6,1 ²⁾
<u>Inntekter</u>		
Faktorinntekt i alt	12,1	11,2
Bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk	9,2	13,9
Bygg og anlegg	9,5	10,5
Skjermede næringer	8,5	13,0
Importkonkurrerende næringer	11,2	14,5
Sjøfart	13,1	31,0
Andre eksportkonkurrerende næringer	12,0	14,5
Utbetalt lønn pr. årsverk	8,7	12,0
Do deflatert ³⁾		5,5
Inntekt av jordbruk pr. årsverk	+ 2,1	12,2
Inntekt av fiske pr. årsverk	44,3	26,8
Elerinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	12,9	+ 0,1
Skjermede næringer	7,0	13,9
Konkurransetsatte næringer	26,3	+ 27,2
Importkonkurrerende næringer	7,1	+ 10,8
Sjøfart ⁴⁾	166,1	+ 48,4
Andre eksportkonkurrerende næringer	9,7	+ 30,0

1) Tallene må tolkes i lys av skatteomleggingen pr. 1. januar 1970.

2) Registrerte indekstall for de ni første måneder av 1971 og Prisdirektoratets anslag for resten av året.

3) Deflatert med den offisielle konsumprisindeks.

4) Eksogent anslag for 1970-1971.

Tallene i tabell 7b kan tolkes som et forhåndsanslag på utviklingen mellom 1970 og 1971. Forhåndsanslaget kan være galt både fordi verdien av de eksogent gitte pris- og inntektsbestemmende faktorer kan være galt anslått og fordi analysemodellen ikke gir en korrekt beskrivelse av pris- og inntektsfordelingsmekanismene i samfunnet.

Det fremgår av tabellen at beregningene har resultert i et anslag på konsumprisstigningen fra 1970 til 1971 på 6.8 prosent, mens det er sannsynlig at den offisielle konsumprisindeks vil vise en stigning på 6.1 prosent (jfr. avsnitt 5). Når modellen gir et for høyt anslag for prisstigningen, må det være feil også i anslagene for en eller flere av de inntektsvariable (bedriftenes lønnskostnader og/eller eierinntektene). Det er usikkert hvor feilen ligger. En mulighet er at det er økingen i eierinntektene i andre skjermede næringer som er blitt for høyt anslått. Hvis dette er hele forklaringen på avviket på 0.7 prosent mellom beregnet og faktisk konsumprisstigning, betyr det at anslaget for eierinntektene i andre skjermede næringer er ca. 500 mill. kr. for høyt (jfr. tab. 7d) og at den prosentvise stigning i disse eierinntekter fra 1970 til 1971 har vært ca. 9 prosent (og ikke 13.9 prosent som beregnet i tab. 7b).

3. Kommentar til prognosene for 1972.

Med utgangspunkt i de forutsetninger som er omtalt foran, er det beregnet prognoser for virkningene på priser og inntekter av alternative lønns- og jordbruksøkinger i 1972. Disse prognoser er gjengitt i tabell 7c, se også tabell 7d.

Prognosene for 1972 kan tolkes som anslag for hva pris- og inntektsutviklingen vil bli i 1972 under forskjellige lønns- og jordbruksprisalternativer, dersom den realøkonomiske utvikling blir som regnet med i Nasjonalbudsjettet 1972. Utvalget har ikke vurdert om den realøkonomiske utvikling som nasjonalbudsjettet forutsetter, er forenlig med de lønns- og jordbruksprisalternativer som det er regnet på.

Ved bruken av tallene i tabell 7c og 7d bør en merke seg følgende:

(i) Endring i lønnskostnader pr. årsverk gir uttrykk for den samlede, gjennomsnittlige øking i bedriftenes lønnskostnader fra kalenderåret 1971 til kalenderåret 1972, dvs. for den gjennomsnittlige øking i bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk som følge av tariffendringer, lønnsglidning og øking i arbeidsgiverandelen av trygde-

premier. Vil en bruke tallene til å beregne virkningene av en tariffendring i perioden, må en ta særkilt hensyn til hvilken lønns-
glidning en må regne med, hvor stor del av lønnstakerne som blir be-
rørt og hvilke forhøyelser i arbeidsgiverens andel av trygdepremiene
som vil finne sted. Også tidspunktet for når tariffendringen trer
i kraft, må tas i betraktning.

(ii) Endring i jordbruksprisene gir uttrykk for den gjennomsnittlige
endring i prisene på de produkter sektoren jordbruk (inklusive meierier)
leverer.

(iii) Prognosen for konsumprisnivået gjelder nasjonalregnskapets
konsumprisindeks.

(iv) Prognosen for eierinntektene må antas å være mer usikre enn
andre deler av prognosen. For "andre skjermede næringer" skriver
usikkerheten seg vesentlig fra at anslaget for eierinntektsandelen
er usikkert. For de konkurranseutsatte næringer beregnes eierinn-
tekten som en restpost, og prognosetallene påvirkes derfor av en
rekke feilkilder. Anslaget for inntektene i fiske vil være usikkert,
fordi både pris- og produksjonsanslagene må bli usikre. For de andre
konkurranseutsatte næringer spiller utenlandsprisene en avgjørende
rolle. Disse kan svinge raskt og sterkt og kan komme til å avvike
betydelig fra de forutsetninger som utvalget har lagt til grunn for
prognosene.

(v) Ett formål som prognosene kan brukes til, er å regne ut - ved
sammenlikning mellom to alternativer for inntektsoppgjøret - hva det
betyr om en velger det ene alternativ i stedet for det andre. Tallene
gir vesentlig sikrere resultater ved slike beregninger (innenfor
rimelige variasjoner) enn når de brukes til å beregne konsekvenser
av ett bestemt alternativ for inntektsoppgjøret.

Tabell 7c. Prognose for endring i konsumprisnivå og realinntekter (i prosent) fra 1971 til 1972 ved alternative kombinasjoner av nominelle lønnsøkinger og økinger i jordbrukspriser. Alle tall er deflatert med nasjonalregnskapets konsumprisindeks.

	Alternativer for øking i bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk		
	6 pst.	10 pst.	14 pst.
<u>Jordbruksprisene øker med 4,5 pst.:</u>			
Konsumprisnivå	3,3	5,2	
Faktorinntekt i alt	2,6	3,0	
Bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk ¹⁾	2,5	4,5	
Inntekt av jordbruk pr. årsverk	6,6	2,0	
Inntekt av fiske pr. årsverk	10,4	8,1	
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	+ 1,0	+ 3,9	
Skjermede næringer	4,6	6,6	
Konkurransetsatte næringer	+ 17,9	+ 36,0	
Importkonkurrerende	19,7	+ 1,4	
Sjøfart	+111,9	+ 127,8	
Andre eksportkonkurrerende næringer	+ 21,5	+ 36,8	
<u>Jordbruksprisene øker med 7,5 pst.:</u>			
Konsumprisnivå	3,6	5,5	7,3
Faktorinntekt i alt	2,6	3,0	3,3
Bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk ¹⁾	2,2	4,2	6,1
Inntekt av jordbruk pr. årsverk	12,8	8,1	3,6
Inntekt av fiske pr. årsverk	10,1	7,8	5,6
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	+ 1,4	+ 4,4	+ 7,2
Skjermede næringer	4,3	6,3	8,2
Konkurransetsatte næringer	+ 18,5	+ 36,5	+ 53,7
Importkonkurrerende	18,9	+ 2,2	+ 22,1
Sjøfart	+111,8	+ 127,8	+ 143,1
Andre eksportkonkurrerende næringer	+ 22,2	+ 37,4	+ 51,9
<u>Jordbruksprisene øker med 10,5 pst.:</u>			
Konsumprisnivå		5,7	7,6
Faktorinntekt i alt		2,9	3,3
Bedriftenes lønnskostnader pr. årsverk ¹⁾		3,9	5,8
Inntekt av jordbruk pr. årsverk		14,0	9,4
Inntekt av fiske pr. årsverk		7,5	5,3
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt		+ 4,7	+ 7,5
Skjermede næringer		6,0	7,9
Konkurransetsatte næringer		+ 37,1	+ 54,2
Importkonkurrerende		+ 2,9	+ 22,8
Sjøfart		+ 127,7	+ 143,0
Andre eksportkonkurrerende næringer		+ 37,9	+ 52,4

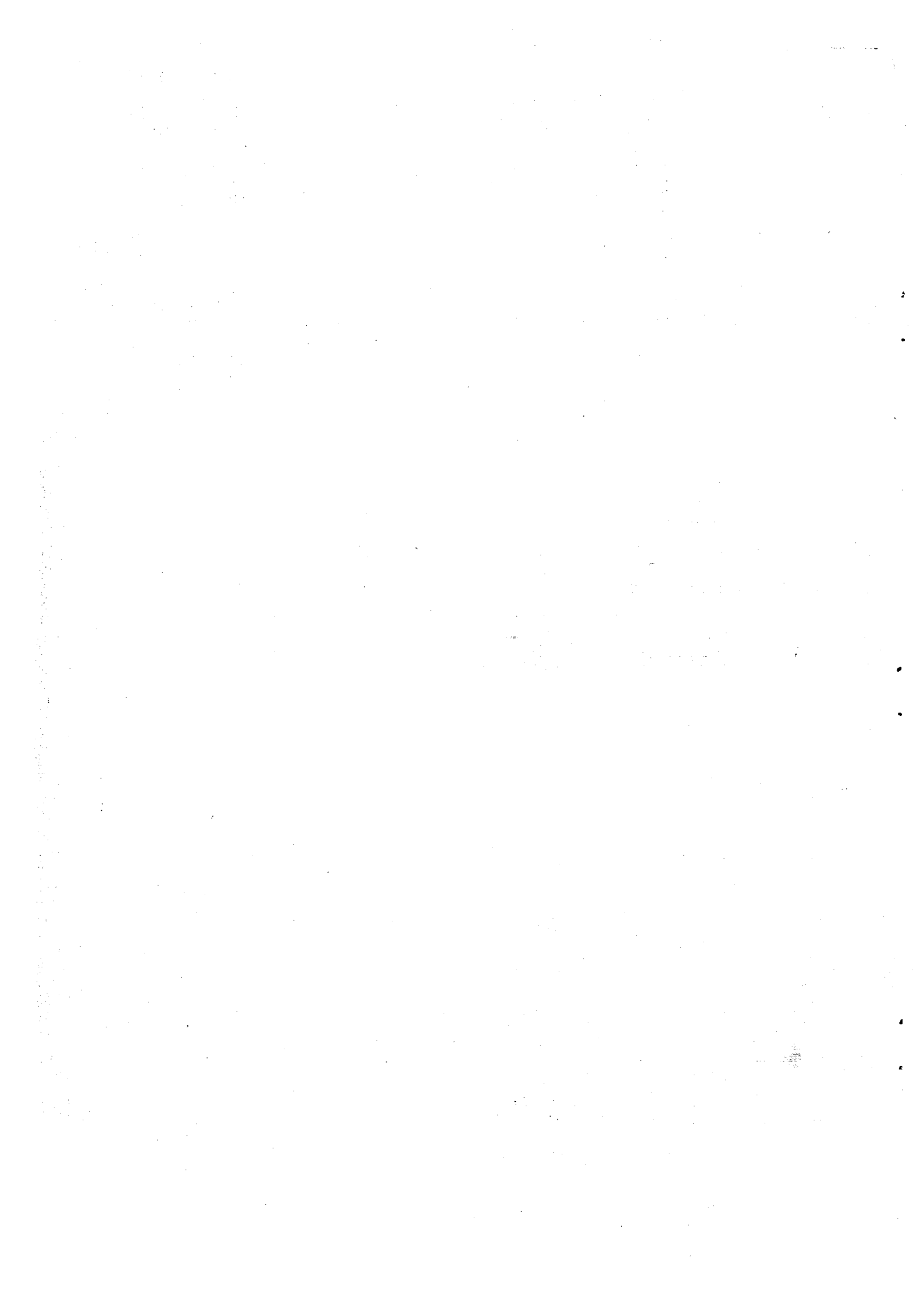
1) Utbetalt lønn og arbeidsgivers andel av trygdepremier i næringer utenom jordbruk og fiske.

Tabell 7d 1. Tilbakegående tall for faktorinntekten 1967-1970, prognose 1971. Alle tall i mill.kr., løpende priser.

	Nasjonalregnskapstall				Frognose
	1967	1968	1969	1970	1971
Faktorinntekt i alt	47320	50757	54904	61574	68442
Lønn i alt utenom jordbruk og fiske	30726	33310	36156	40638	47124
Inntekt av jordbruk	2196	2666	2717	2660	2884
Inntekt av fiske	726	547	557	804	987
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	13672	14234	15474	17472	17447
Skjermede næringer	9550	9911	10761	11519	13117
Konkurransetsatte næringer	4122	4323	4713	5953	4330
Importkonkurrerende næringer	1728	1672	2081	2228	1986
Sjøfart	914	957	530	1425	735
Andre eksportkonkurrerende næringer	1480	1694	2096	2300	1609

Tabell 7d 2. Prognoser for endring i faktorinntekten 1971-72 ved alternative kombinasjoner av nominelle lønnsøkinger og øking i jordbrukspriser. Alle tall i mill.kr., løpende priser.

Øking i bedriftenes lønns- kostnader pr. årsverk	Lønns- og jordbruksprisalternativ							
	6 pst. 4,5 "	6 pst. 7,5 "	10 pst. 4,5 "	10 pst. 7,5 "	10 pst. 10,5 "	14 pst. 7,5 "	14 pst. 10,5 "	
Øking i jordbrukspriser	4,5 "	7,5 "	4,5 "	7,5 "	10,5 "	7,5 "	10,5 "	
Faktorinntekt i alt	4093	4259	5695	5860	6021	7458	7617	
Lønn i alt utenom jordbruk og fiske	3404	3404	5309	5309	5309	7201	7201	
Inntekt av jordbruk	178	360	101	283	460	207	383	
Inntekt av fiske	121	121	117	117	117	114	114	
Eierinntekt utenom jordbruk og fiske i alt	390	374	168	151	135	+ 64	+ 81	
Skjermede næringer	1051	1051	1585	1585	1585	2117	2117	
Konkurransetsatte næringer	+ 661	+ 678	+ 1417	+ 1434	+ 1450	+2181	+2197	
Importkonkurrerende næringer	470	460	74	64	54	+ 327	+ 336	
Sjøfart	+ 825	+ 825	+ 950	+ 950	+ 950	+1075	+1075	
Andre eksportkonkurrerende næringer	+ 306	+ 313	+ 541	+ 548	+ 554	+ 779	+ 786	

N o t a t

til Lønns- og prisdepartementet
fra Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene.

Utviklingen i disponibel realinntekt for statsansatte.

Tillegg til Rapport nr. 1, 1971.

Som nevnt i Avsnitt 2 i Rapport nr. 1, 1971 har Utvalget tatt opp arbeidet med beregninger over utviklingen i disponibel realinntekt for enkelte grupper statsansatte i perioden 1959-1971.

Beregningene er utført for følgende fire grupper: ekspedisjonssjef, byråsjef, kontorassistent- kontorfullmektig, fagarbeidere. Brutto regulativlønn er lagt til grunn.

For stillingsgruppen kontorassistent/kontorfullmektig er brukt gjennomsnittlig lønn for de til enhver tid ansatte i gruppen.

For fagarbeidere har en ikke sammenliknbare oppgaver over den gjennomsnittlige lønnsutviklingen 1959-71. For årene 1969, 1970 og 1971 er brukt et veid gjennomsnitt av lønn for fagarbeidere i Televerket og Jernbanen. For 1959 er et tilsvarende tall beregnet med støtte i den faktiske lønnsutvikling for fagarbeidere i Televerket, hvor slike oppgaver foreligger.

Beregningene er utført for enslige inntektstakere og for inntektstakere som forsørger ektefelle og to barn under 17 år.

Resultatet av beregningene går fram av tabellene
1 a - 1 d.

Av forskjellige grunner er beregningene lite egnet til sammenlikning med de tilsvarende beregninger av disponibel realinntekt for ansatte i privat virksomhet.

Mens en for lønnstakere i privat virksomhet har basert beregningene på årslønn, har en for statsansatte på grunn av manglende oppgaver over de ulike tillegg til lønnen lagt til grunn brutto regulativlønn.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This not only helps in tracking expenses but also ensures compliance with tax regulations.

In the second section, the author outlines the various methods used for data collection and analysis. These include surveys, interviews, and focus groups. Each method has its own strengths and weaknesses, and the choice depends on the specific research objectives.

The third section delves into the statistical analysis of the collected data. It covers topics such as descriptive statistics, inferential statistics, and regression analysis. The goal is to identify patterns and trends in the data that can inform decision-making.

Finally, the document concludes with a summary of the findings and recommendations. It highlights the key insights gained from the research and provides practical advice for future studies. The author also acknowledges the limitations of the study and suggests areas for further exploration.

Ved beregningene er avgifter til generelle trygdeordninger (syketrygdpremie, alderstrygdavgift o.l.) regnet som skatt, mens innskudd til spesielle trygdeordninger (f.eks. statens pensjonskasser eller private pensjonsordninger) ikke er regnet som skatt. Dette innebærer at en beregningsmessig får sterkere skatteøkning for statsansatte enn for andre lønnstakere i og med folkestrygdens innføring i 1967, idet nedsettelsen av innskuddet i Statens pensjonskasse fra 6 til 2 pst. ikke kommer til uttrykk i beregningene. Hvorvidt endringene i de generelle trygdeordningene kan ha hatt tilsvarende virkning på de spesielle pensjonsordninger i den private sektor, har en ikke tilstrekkelig kjennskap til. Før 1967 var avgiften til dekning av tilsvarende trygder vesentlig lavere for statsansatte enn for andre. Utvalget vil understreke at så vel finansieringen av trygdeordningene som verdsettingen av pensjonsrettighetene gjør det vanskelig å sammenlikne inntektsutviklingen for lønnstakere i den offentlige og den private sektor.

For en nærmere omtale av de forutsetninger beregningene ellers bygger på, vises til Avsnitt 2, Rapport nr. 1, 1971.

TABELL 1. a. UTVIKLINGEN I DISPONIBEL REALINNTÉKT FOR STATSANSATTE 1959=100

	Ekspedisjonssjef		Byråsjef		Ass./fullm. ¹⁾		Fagarbeider i Televerket og NSB	
	Inntekt 83.580 kr. i 1971		Inntekt 67.690 kr. i 1971		Inntekt 26.640 kr. i 1971		Inntekt 32.738 kr. i 1971	
	Enslig	Ektepar m/2 barn	Enslig	Ektepar m/2 barn	Enslig	Ektepar m/2 barn	Enslig	Ektepar m/2 barn
1959	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1969	118,0	118,6	119,5	119,7	123,8	125,7	120,0	120,1
1970	119,8	124,4	118,8	122,2	126,1	126,8	119,2	120,6
1971	113,9	119,2	118,7	122,4	126,6	127,8	121,2	121,7

Gjennomsnittlige årlige vekstrater, pst.

1959-1971	1,1	1,5	1,4	1,7	2,0	2,1	1,6	1,7
1969-1971	-1,7	0,3	-0,4	1,1	1,1	0,8	0,5	0,6
1969-1970	1,5	4,9	-0,6	2,1	1,8	0,8	-0,7	0,4
1970-1971	-4,9	-4,2	-0,1	0,2	0,4	0,8	1,7	0,9

1) Den noe svake utvikling i gjennomsnittlig brutto regulativlønn for denne gruppe (jfr. tab. 1 b) må antas å skyldes et relativt hyppig skifte i stillingene, slik at det stadig befinner seg et relativt stort antall i den nedre del av lønnsstigen.

TABELL 1. b. GJENNOMSNIITTLIG BRUTTO REGULATIVLØNN FOR STATSANSATTE

	Ekspedisjonssjef		Byråsjef		Ass./fullm. ¹⁾		Fagarbeider i Telev. og NSB	
	Kr.	1959=100	Kr.	1959=100	Kr.	1959=100	Kr.	1959=100
1959	36.000	100,0	28.282	100,0	11.914	100,0	14.847	100,0
1969	71.330	198,1	55.970	197,9	22.355	187,6	27.367	184,3
1970	75.380	209,4	59.150	209,1	23.850	200,2	28.938	194,9
1971	83.580	232,2	67.690	239,3	26.640	223,6	32.738	220,5

TABELL 1. c. UTVIKLINGEN I NOMINELL DISPONIBEL INNTEKT FOR STATSANSATTE (1959=100)

	Ekspedisjonssjef		Byråsjef		Ass./fullm.		Fagarbeider i Telev. og NSB	
	Inntekt 83.580 kr. i 1971		Inntekt 67.690 kr. i 1971		Inntekt 26.640 kr. i 1971		Inntekt 32.738 kr. i 1971	
	Enslig	Ektepar m/2 barn	Enslig	Ektepar m/2 barn	Enslig	Ektepar m/2 barn	Enslig	Ektepar m/2 barn
1959	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1969	166,0	166,9	163,3	168,5	174,3	177,0	168,9	169,1
1970	186,3	193,7	184,9	190,2	196,2	197,3	185,5	187,7
1971	188,0	196,7	195,9	202,0	208,9	210,9	200,0	200,8

TABELL 1. d. UTVIKLINGEN I SKATTER OG TRYGDEPREMIER FOR STATSANSATTE (1959=100)

1959	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1969	267,0	287,2	273,2	309,7	230,9	276,8	231,6	293,5
1970	259,0	254,3	270,7	281,2	213,3	224,4	223,5	245,7
1971	327,5	333,7	349,7	380,8	271,6	330,2	283,4	361,7

1) Jfr. fotnote til tab. 1 a.

